

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.Ustavitev in zaplemba »Domoljuba« od sodišča
— razveljavljena.

Po predpisih ustave je oblastvo, ki kak list zapleni ali celo ustavi, dolžno v teku 24 ur stvar predložiti sodišču, sodišče pa mora v teku 24 ur o njej sklepati, jo potrditi ali pa razveljaviti, ker se sicer smatra, da je ustavitev odnosno zaplemba razveljavljena. Ta predpis ustave je za normalnega človeka zadosti jasen in so do- slej oblasti tudi redno vsako konfiskacijo ali ustavitev listov predlagale sodiščem v potrditev. Ker pa sodišče režim vendar ni- ma tako v rokah kakor političnega uradni- štva, ki mu mora biti slepo pokorno, radi- tega mu je bil ustavni predpis, da o konfi- skacijah in ustavitvah odločajo sodišča, na- potu, kar pa je režimu na potu, mora izgi- niti, kajti po njegovem mnenju je vrhovna postava v državi — volja režima. In tako je režim sklenil, da o ustanovitvah listov ne bodo več sodila sodišča, ampak samo veli- ki župani. Po tej najnovejši praksi pa se je izvršila tudi ustavitev »Domoljuba«. Usta- vitveni dekret polic. ravnateljstva dopušča samo pritožbo na velikega župana. Sodi- šču ustavitev »Domoljuba« od oblasti ni bila predložena v potrditev. Pritožba na velikega župana, ki je ustavitev sam naro- čil, bi bila rešena o sv. Nikoli, gotovo pa

ne pred 8. februarjem, in tako je režim mislil, da je na neizpodbojen način »Do- moljub« udušil vsaj za čas volitev. Toda ta cekinast račun je prekrizal »Domolju- bov odgovorni urednik, ki je po svojem zastopniku dr. Brejcu ustavitev lista in na to ustavitev se opirajočo zaplembo dru- ge številke deželnemu sodišču predložil, zahtevajoč, da sodišče oboje — ustavitev in zaplembo — že zaraditega razveljavi, ker jih oblast ni bila predložila sodišču v predpisanem roku 24 ur. O tem predlogu je deželno sodišče tekom 24 ur sklepalo in kakor se nam poroča, predlogom »Domo- ljubovega« zagovornika v polnem obsegu ugodilo in odlok polic. ravnateljstva o ustavitvi »Domoljuba« in zaplembi nje- gove druge številke razveljavilo in to iz razloga, ker se odlok o ustavitvi in za- plembi od oblasti ni bil predložil sodišču v potrditev. Državni pravdnik se je na vi- šje povelje seveda pritožil, toda ne dvomi- mo, da višje deželno sodišče ne bo manj možato varovalo kompetence in neodvis- nosti sodišč, kakor deželno sodišče ljub- ljansko. Režim hiti od blamaže do blama- že. Mrtveci hitro jasejo.

okoli in okoli votel, v sredi ga pa nič ni, dalo res speljati na led mamljivim bese- dam političnega vsiljivca semitske krvi?

Mi tega ne verjamemo, ker verjeti ne moremo, da bi bilo slovensko uradništvo že tako globoko padlo in popolnoma po-

zabilo na visoke tradicije, ki so že od ne- kdaj odlikovale slovensko uradništvo. Mi opravičeno pričakujemo, da bo slovensko uradništvo storilo to, kar mu velevala sta- novska čast in stanovski ponos.

Teror brez meje.

BIŠI MINISTER ARETIRAN. — ARETIRANJE POSLANCEV. — BACHOV PA- TENT. — ODPUŠČANJE DELAVCEV. — NEMCEM SE SHODI ENOSTAVNO PREPOVEDUJEJO.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Iz Sarajeva po- ročajo, da je policija tam aretirala bivšega ministra dr. Šefkija Behmena brez vsake- ga povoda. Sploh prihaja iz Bosne posled- nje dni mnogo vesti o nezastlanih nasiljih. Teror, ki se tam dogaja, presega vse meje. Aretirali so tudi več zemljoradniških kan- didatov, med njimi poslanca Risto Djoki- ča. — Demokratski klub je danes prejel sledečo brzojavko o nasilju, ki ga izvršuje- jo policijski in drugi vladni organi: »Naš okrajni kandidat Djuro Drašković v Boki Kotorski je bil poklican, da nastopi eno- mesečen zapor, na katerega je bil obsojen po Bachovem patentu. Župnik v Škaljaru in mnogi drugi so bili istotako pozvani, da nastopijo enomesečen zapor. Kazen bo treba prestati za časa volitev. Pomorska delavnica v Tivtu odpušča vse delavce- prestraše opozicije in s tem njihove družine izpostavlja bedi in gladi. Ljudstvo pre- strašeno preneha gledati v državni

organih zastopnike pravice in vidi, da se identificirajo državni interesi z interesi radikalne stranke.

Ravnatko prihaja iz Vojvodine po- ročila, da so tamošnji organi pričeli z ve- liko kampanjo proti nemški stranki. Tako so orožniki izgnali iz njegovega okraja biv- šega poslanca nemške stranke dr. Neu- nerja in mu ne dovolijo, da bi imel shode. Na njegovo sklicevanje na ustavo in svo- bodo govora, mu je vodja orožnikov odgo- voril: »Nema nikakve slobode govora! Nemci so izpostavljeni velikemu terorju. Prepovedano jim je imeti shode in vršiti agitacijo. Postavljeni so izven zakona. Vse te vladnih ukrepov vlada v krogih nemške stranke v Velikem Bečkereku ve- liko ogorčenje. Proti takemu terorju niso bili izpostavljeni niti pod Mažarsko. Tudi ta teror seveda ne pomaga vladi in dosega bo baš nasprotno, kajti nemško ljudstvo se še bolj oklepa svojih voditeljev.

Vlada v krizi.

BRATCI MED SEBOJ. — PRIBIČEVIČEVE INTRIGE. — ZALOSTNA USODA DVEH RENEGATOV.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Vlada se na- haja v faktični krizi. Spor med Surminom in Pribičevićem se je tako poostil, da se danes govori o njem kot o gotovem dej- stvu. Surmin je danes obiskal ponovno g. Pašića in ga obvestil, da je prejel od Drinkovića brzojavko, da se strinja z nje- govim nastopom proti Pribičeviću, in da bo vsled tega Surmin izvajal vse konse- kvence. Kakor izvemo iz krogov, ki so blizu dr. Surminu, je sklenil, da v teku pri- hodnjih dveh dni, če ne dobi zadoščenja, izstopi iz vlade. Surminov korak ni pripi- sovati v prvi vrsti novi orientaciji, temveč dejstvu, da je sedaj sigurno, da bosta Surmin in Drinković pri volitvah propadla. Surmin kandidira samo v Zagrebu. V sremski županiji mu je Wilder preprečil kandidaturu. V Zagrebu je njegova izvo- litev popolnoma nemogoča in je danes go- tovo, da ne bo izvoljen. Videč sebe v ta-

kem položaju, si je hotel Surmin rešiti svo- jo reputacijo s svojim nastopom proti Pri- bičeviću in z eventualnim izstopom iz vlade.

Tako je tudi Drinković brez vsake nade na kak uspeh pri volitvah. Jasno je, da bo po izstopu Surmina in Drinkovića padla celokupna vladna kombinacija in za- to se govori o krizi celokupne vlade. Pa- šić je na današnji seji odgovoril Surminu, da bo stvar ponovno pretresal in ga je pro- sil, naj počaka rezultata te njegove pre- iskave proti Pribičeviću. Obljubil je Sur- min, da bo v slučaju, da se dokaže, da je Surminova obtožba proti Pribičeviću in Wilderju utemeljena, vsekakor Pribičević moral izvajati konsekvence. Surmin se je s tem zadovoljil in je samo Pašića prosil, da mu to odločitev čimprej sporoči, da bo z ozirom na rezultat storil potrebne korake.

Humbug z »nacionalnim blokom«.

RADIKALNI POSLANCI NA LISTI »NARODNEGA« BLOKA V SLOVENIJI IZ- KLJUČENI! — ZERJAV JO JE ZOPET POLOMIL. — RADIKALI SE ODMIKAJO OD PRIBIČEVIČA IN ZERJAVA. — VLADA SE PRIPRAVLJA NA PORAZ.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Velikanska re- klama, ki so jo uganjali »samostojni« de- mokrati s takozvanim nacionalnim blokom, se je izkazala kot navaden humbug in vo- livni trik Zerjava in Pribičevića. Kajti ra- dikali se zanj niso nikdar ogrevali. Pri ob- ravnavah raznih kandidatur so obračunali s tem nacionalnim blokom. Ze včeraj smo poročali, da je glavni odbor radikalne stranke izključil vse tiste, ki so kandi- dali na listi nacionalnega bloka v Velikem Bečkereku. Danes pa je tudi izključil kan- didate na listi narodnega bloka v Sloveniji.

Na današnji seji, ki se je vršila do- poldne pod Pašićevim predsedstvom, je glavni odbor razpravljal tudi o kandidatu- rah v Sloveniji. Kljub neverjetnim napo- rom in intrigam dr. Zerjava, je glavni od- bor obsodil sporazum za mariborski voliv- ni okraj in proglasil za oficijelno listo ra- dikalne stranke dr. Ravnika kot nosilca liste, dočim je izključil vse one, ki kandi- dirajo pod firmo nacionalnega bloka na li- sti dr. Pivka.

Ta sklep je v krogih SDS povzročil veliko zmedo. Slovenski demokrati vidijo v tem popoln neuspeh Zerjavovih mahi- nacij z nacionalno fronto in so radi tega

malodušni in odkrito izjavljajo, da po ta- kem sklepu ne morejo pričakovati nobenih uspehov. Sicer se v političnih krogih ta na- stop radikalov proti nacionalnemu bloku, ki je naperjen proti Pribičeviću, smatra kot začetek nove radikalne orientacije. Ker so radikali uvideli, kam jih nasilja v politiki vodijo, bi hoteli vso krivdo zvrniti na Pribičevića in z njim temu primerno zveze prekiniti, da ne bi ostali osamljeni iz- ven parlamentarnih kombinacij. Kajti go- tovo je, da sedanja kombinacija po volit- vah ne bo mogla več obstajati in zato so radikali sedaj pripravljeni na novo orien- tacijo, če hočejo priti pri sklepanju takih novih kombinacij vpoštev.

Danes je že popolnoma jasno, da bo vlada izšla iz volivne borbe z veliko manj- šino. Nekateri krogi mislijo celo, da bo ra- dikalna stranka izgubila na dosedanjem številu, t. j. 106 poslancev, ki jih ima sedaj.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

Berlin, 17. jan. (Izv.) Kakor javljajo newyorški časopisi, bo Coolidge v kratkem sklical razorožitveno konferenco, na ka- tero namerava povabiti tudi Nemčijo.

Prepovedano zborovanje.

Za mesec december je uradniško udru- ženje, ki obsega celo državo SHS, priprav- ljalo veliko zborovanje zastopnikov vseh uradniških stanovskih organizacij iz cele države. Zborovali bi bili po načrtu gospod- je uradniški zastopniki v Ljubljani in v Ljubljani je bilo za zborovanje tudi že vse pripravljeno.

Zborovanje uradniških zastopnikov je bilo zasnovano kot strokovno in ne kot po- litično zborovanje in zato ni nihče pričako- val kakšnih ovir. Uradniški zastopniki bi se bili na svojem strokovnem zborovanju pomenili izključno le o svojih stanovskih zadevah, ki se tičejo naravno v prvi vrsti njihovega materijalnega položaja, padla bi bila mogoče tudi kakšna beseda o famoz- nih prevedbah, politika pa bi bila ostala pred vrati.

Komaj pa je bilo za zborovanje že vse pripravljeno, so vladinovski listi objavili brzojavko iz Belgrada, da je »zborovanje uradniških organizacij odgodeno na nedo- ločen čas ter da se bo vršilo enkrat po- zneje.«

Ta vest je uraniške kroge v celi drža- vi silno osupnila. Brzojavka je prišla iz Belgrada, od centrale uradniških udruženj. Zakaj je centrala naenkrat smatrala za po- trebno odpovedati zborovanje, na katero se je bila že tako dolgo pripravljala? Tako so se vpraševali uradniki od Triglava do Vardarja, ugibali so to in ono, končno pa so se rezignirano udali v svojo usodo, češ: to mora že tako biti! Centrala že ve, kaj dela!

Še bolje kakor centrala uradniških or- ganizacij v Belgradu je pa vedela central- na vlada v Belgradu, kaj dela. Centralna vlada je dobro vedela in še danes dobro ve, da ni izpolnila do danes niti ene držav- nemu uradništvu dane obljube. Centralna državna uprava se zaveda le predobro, kaj pomeni okoli 100 tisoč na upravno sodišče vloženi pritožbe proti krivicam, ki so dole- tele uradnike pri prevedbah in se še bolj zaveda, kaj pomenijo obupni kriki lakote in nezadovoljnosti in popolne osirotelosti iz uradniških krogov tik pred volitvami. Izraze bede in obupa je bilo treba torej za vsako ceno že v kali udušiti.

V ta namen je vlada poklicala k sebi nekaj zastopnikov centralnega uradniške- ga zastopa v Belgradu in je temu zastopu nekaj namignila. Kdor pozna take vladne migljaje, že ve, kaj taki migljaji pomenijo. Taki migljaji so povelja, stroga povelja, če- prav so izražena v vladni obliki skromne vladne želje.

Belgrajsko vodstvo uradniških udru- ženj se je želji ali po domače povedano, povelju vlade uklonilo. Kaj pa je hotelo? Ravno belgrajski uradniki najbolje pozna-

jo brezobzirno krutost odločujočih gospo- dov v današnji vladi, katerim je materijal- na dobrobit ene ali pa tisoč uradniških rodbin deveta briga. Ljudje, ki belgrajsko razmere poznajo, se ne bodo prav nič ču- dili, če so se zastopniki uradniških organi- zacij vladnemu pritisku udali in so odne- hali. Žrtve brez uspeha so brezplodne žrtve.

In tako se je zgodilo, da je belgrajska centrala uradniških organizacij za mesec december napovedano veliko zborovanje v Ljubljani odpovedala.

Zakaj pa je vlada na belgrajsko cen- tralno uradniško organizacijo pritisnila, naj zborovanje v Ljubljani odpove? Oči- vidno iz samega strahu! Vlada v Belgradu dobro ve, da je vseh državnih uslužbencev v celi državi okoli 200 tisoč! Vsi ti urad- niški tisoči pa danes strajajo in prezebajo, in morajo pri današnjih prejemkih stradati in prezebati, če hočejo ostati pošteni in shajati brez nemoralne postranske »zara- dec«. Vlada ve, kako težko čakajo državni nastavljenici vseh kategorij na zakonito jim zajamčeno in dovoljeno, a ne še izpla- čano razliko med starimi in novimi službe- nimi prejemki. Vlada se tudi zaveda, na kako grd in okruten način je uradnike upokojevala, jih premeščala, jih discipli- nirala in sploh postopala z njimi kot z zna- nim »belim robljem«, samo da spravi urad- ništvo predse na kolena in napravi iz njih poslušne in pokorne režimske hlapce, na- mesto da bi varovala uradniško čast in do- stojanstvo v interesu uradništva in v inte- resu države. Vlada stoji na stališču, da uradnik ne sme biti dobro plačan in dobro rejen in si ne sme prihraniti niti vinarja, kajti tak uradnik prelahko zabrede v sku- šnjava, da slavnj vladi v gotovih slučajih lahko pokaže tudi zobe, če čuti še kakšen sold v svojem žepu, ampak uradnik mora biti sestradan kot lovski pes, potem bo že lovil pri volitvah glasove za vlado.

Take lepe stvari bi bile gotovo prišle na dnevni red zborovanja uradnikov iz cele države. Če bi se bilo pa kaj takega go- vorilo, bi take besede izzvale prav gotovo velikansko pohujšanje med ljudmi. Prvič bi za vlado ne bilo več sigurnih okoli 200 tisoč uradniških glasov, kar že nekaj po- meni. Drugič bi uradniki ne hoteli s po- trebno in z zaželeno vneto opravljati pri- ganjaških poslov za vlado, tretjič pa bi se vtegnilo dogoditi, da bi uradniki čez vla- do, ki jim surovo in brezvestno krati nji- hove pravice, celo zabavljali vpricho drugih ljudi. To pa bi bila velika nevarnost za vladno večino in to je bilo treba za vsako ceno preprečiti.

Vlada je uradniško zborovanje pre- prečila z znanim migljajem. Ali se bo na ta migljaj oziralo tudi slovensko urad- ništvo? Ali se bo v svoji slepi borbi proti zagonetnemu »klerikalnemu zmaju«, ki je

Laži žerjavovcev o dr. Ravniharju.

DR. RAVNIHAR NI IZKLJUČEN IZ RADIKALNE STRANKE.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Samostojni demokrati so nedavno raztrosili, da je dr. Ravnihar izključen iz radikalne stranke, ker ni hotel pristati na žerjavov nacionalni blok. Te vesti so popolnoma neresnične. Vaš dopisnik se je razgovarjal s tajnikom glavnega odbora Erkićem, ki je izjavil, da ljubljanski krajevni odbor nima take moči, da bi koga izključil iz stranke. To lahko stori glavni odbor, ki ni imel in nima niti malo povišanja, da bi o tem razpravljali. Dr. Ravnihar je še vedno ugleden član radikalne stranke in glavni odbor se je bavil z njegovo kandidaturo, ki ne more dati povoda, da bi se proti njemu nastopilo, kakor želijo in forsirajo na vse načine samostojni demokrati.

Fiasko Pašićevega protiruskega bloka.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) V diplomatskih krogih se trdi, da se je bolgarski kralj Boris definitivno odločil, da se poroči in sicer ali z 17 letno italijansko princezino Giovannetto ali s špansko princezino Beatrico, ker so pogajanja v Bukarešti, da bi se oženil z romunsko princezino Ileano, končala z neuspehom. — V režimskem časopisu se opaža, da je nastal glede protiboljševske fronte velik preobrat in se veliko piše o mali antanti, da je složna in da ne more biti nobenega spora med tremi državami. To se smatra kot umik in da je vlada pri ustanavljanju protiboljševske fronte doživela poraz.

Protizakonit pritisk velikih županov.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Danes je državni odbor dokončal svoje delo. Podpredsednik narodne skupščine dr. Hohnjec se jutri odpelje v Slovenijo. Popoldne je imel dr. Hohnjec daljši razgovor z voditelji demokratske stranke o položaju. Kakor se trdi v krogih državnega odbora, izvršujejo veliki župani na uradnike velik pritisk in zahtevajo od njih, da se odrečejo imenovanju za predsednike volivnih odborov vsaj v onih krajih, ki so za vlado bolj kočljivi.

Novi manevar vlade proti Radićevcem.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Ker je vlada spoznala, da je v zagrebškem procesu doživela poraz, je prišla na novo idejo, da spravi Radića in njegove pristaše v zapore. Ponovno je pogrela znano vohunsko afero Androlićke, ki je že bila v razpravi pred belgrajskim sodiščem, pa so bili vsi obdolženi izpušteni kot nedolžni, ker so bile vse obdolžitve neosnovane. Vlada namerava v stiski ta proces obnoviti in z ozirom na to, da se imenuje v tej aferi tudi Radićev in Mačkovo ime, misli oba postaviti pred belgrajsko sodišče. Ta korak vlade seveda kaže, na kako šibkih nogah stoje vse vladne obtožbe, ki so največ pripomoške, da je prišlo do takega neustavnega stanja v naši državi.

Kralj nezadovoljen s PP-režimom.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Dočim včeraj razen Ninčića ni bil nihče pri kralju, je bil danes Pašić okrog 12. ure poklican na dvor, kjer je bil dalje časa pri kralju, ki je zahteval točen račun o dosedanjih politiki vlade. Govori se, da so dvorski krogi zelo nezadovoljni z dosedanjim vodstvom vladne politike. Po Pašićevem razpoloženju sodeč, ko se je vračal z dvora, njegova audienca ni bila ravno zadovoljiva. Pred predsedništvom je več časnikarjev pričakovalo Pašića, ki jih je nagovoril: »Kaj pa čakate?«, nakar mu je neki časnikar odgovoril: »Demisije, gospod predsednik!« Pašić je pokimal z glavo: »Potem boste pa še nekaj časa čakali!«

AMERIKA IN RAZOROŽITEV.

Washington, 17. jan. (Izv.) Uradno izjavljajo, da Amerika ne namerava sklicati nove razorožitvene konference za prihodnjo spomlad.

MEDNARODNO SODIŠČE V HAAGU.

Haag, 17. jan. (Izv.) Mednarodno razsodišče v Haagu je začelo včeraj svoje prvo letošnje zasedanje.

Trgovsko enonadstr. zgradbo

z dvoriščno prit. stavbo, trgovino specer. blaga, soba za pivnico, posebej stanovanje treh sob s pritlikinami v I. nadst. kupcu takoj na razpolago, ostalo istotako razpoložljivo po dogovoru. Kupnina cirka 425.000 Din. polovica plačljiva takoj, drugo po dogovoru. Hiša nosi cirka 22%. — Vprašanja na genturo »Intermissor«, Zagreb, Samostanska ulica 9. Telef. 21—64. Br. R 29.

Viharna seja v italijanskem parlamentu.

OPOZICIJA PROTI VOLIVNI REFORMI.

Rim, 17. jan. Za včerajšnjo sejo napovedani nastop zbornične opozicije pod vodstvom bivših treh ministrskih predsednikov je privabil v zbornico toliko občinstva, da so bile vse tribune nabitno polne. Predsedoval je Casertano, ki se tekom seje, ko je večina divjala proti opoziciji, ni izkazal kot kos svoji nalogi. — Komunistični poslanci niso bili navzoči.

Že začetkom seje je povodom interpelacij došlo do viharov prizorov med fašisti in komatenti ter liberalci. Poslanec Staraceja, ki je hotel dejansko napasti posl. Di Trabia, so kvestorji komaj ukrotili in ga odnesli iz dvorane. Ko je dr. podtajnik Grandi v svojem odgovoru na neko interpelacijo omenil krono, je večina uprizorila viharne manifestacije, katerih se pa Giolitti, Orlando (Salandra je obolen in se ni udeležil seje) in tovariši niso udeležili, češ, da jih fašisti ne bodo učili patriotizma.

Prešedši na razpravo o volivni reformi je kot prvi govoril posl. Orlando, ki je utemeljeval skupni dnevni red zbornične opozicije. Dnevni red naglašal, da je prvi pogoj vsakih volitev popolnoma svobodno izražanje narodne volje, kateri pogoj je ob sedanjih razmerah izključen; zato prehaja zbornica preko volivne reforme na dnevni red. Orlando je uvodoma rekel, da bi načelno ne bil proti volivni reformi, ki obnavlja enominski volivni sistem; ne strinja se le s pluralnim volivnim sistemom, ki je danes premagano stališče, dalje z odpravo glasovanja s kroglicami in z oteževanjem formalnosti pri vlaganju list. Iz političnih razlogov pa odklanja volivno reformo v celoti. Današnji politični pogoji v deželi so nezdržljivi z volivno reformo in novimi volitvami.

Od tega trenutka dalje fašisti neprestano prekinjajo govornika. Razvijajo se viharni prizori med opozicijo in večino, fašisti divjajo in psujejo, da ni razumeti nobene besede. Opozicionalec Fazio zakliče s silnim glasom: »Končno smo razumeli! V tej zbornici se ne more govoriti!« Mnogi opozicionálni poslanci se dvignejo, da zapuste zbornico, a jih tovariši pregovore, da ostanejo.

Ko se za silo povrne mir, nadaljuje Orlando svoj govor. Ponovno naglašal, da so volitve nemogoče, ker so odpravljene vse bistvene politične svobode in se pripravljajo nove odredbe, s katerimi se oblast in pravice parlamenta prenese na vlado. Volitve ob takih razmerah bi bile falsifikacija ljudske volje.

Za Orlandom je nastopil finančni minister De Stefani, ki je podal poročilo o uspehih finančne konference v Parizu.

Nato je dobil besedo posl. Farinacci (radikalni fašist), ki je utemeljeval dnevni red večine, s katerim se odpravljajo informativna načela volivne reforme in prehaja na podrobno razpravo. V svojem govoru je Farinacci polemiziral z Orlandom in tovariši in zaključil svoj govor z grožnjo: »Naj vsak ve, da kdor hoče zrušiti to vlado, zadene na državne sile, na milico, na množico črnih srac, ki so pripravljene umreti za Mussolinija in njegovo vlado.«

Notranji minister Federzoni obdajno zagovarja nasilne odredbe vlade. Na nekem mestu apostrofira Orlanda, ki zakliče: »Caporetto je bila vojaška neizgovorna!« Večina skoči na noge in kliče: Nel Manifestacije za armado trajajo več minut.

Po ministrovem govoru izjavi posl. Riccio namesto obolelega Salandre, da bo s svojimi tovariši glasoval proti volivni reformi. Isto izjavi Rossini za komatente.

Nato se dvigne posl. Giolitti; v zbornici nastane globoka tišina. Giolitti pravi, da se še nikdar, odkar obstoja italijansko kraljestvo, ni vršila v njegovem parlamentu razprava o kakem volivnem zakonu ob tako izrednih razmerah, kakor so sedanje. Kdor hoče nov volivni zakon, hoče nove volitve, a za te je treba pogojev, da morejo volivci svobodno izraziti svojo voljo. Sedanja vlada je pa namesto tega zatrla popolnoma volivno svobodo, pravico shajanja in združevanja, brez pooblastila sodišč zaprla nešteto oseb in izvršila hišne preiskave pri tisočih mirnih državljanih. Po odhodu liberalnih ministrov je vlada vrhu tega zahtevala polno oblast, da s kralji, odloki izpremeni kazenski zakonik, kazensko pravdni red in zakon o javni varnosti. Vsaka svoboda besede in propagande je prenehala. Ali je ob teh razmerah mogoče resno razpravljati o kakem volivnem zakonu, misliti na volitve? (Mussolini: Volivni boj še ni blizu.) Ali je mogoče misliti na volitve in si predstavljati, da bi bil izid pravi in odkritosrčni izraz ljudske volje? (Mussolini: Začasa volivne kampanje bom prišel k Vam v šolo.) Toda tisti dan, ko

se začne volivna borba, bom imel vso pravico ugotoviti, da je bila priprava na volitve nemogoča in da njihov izid ne bo predstavljal volje dežele. (Mussolini: Glede volitev pridem k Vam v šolo.) Giolitti: Volitve, ki ste jih vodili Vi, so Vam prinesle večino, o kateri jaz nisem nikdar sanjal, da bi jo imel. — Preganjanja proti mnogim slojem državljanov so ustvarila globoko mržnjo med najštevilnejšimi razredi prebivalstva; mržnja, ki je tem nevarnejša, čim neizprosnejše jej je zabranjeno, da si dá duška na zunaj. In pluralna volivna pravica bo to mržnjo še znatno povečala. Nevarnost, da se volivni boj ob teh razmerah izprevrže v državljansko vojno, je tako velika, da morajo misliti na to vsi, ki ljubijo mir. (Mussolini: Spomnite se leta 1914!) Sklepam. Ob sedanjih razmerah volitve niso mogoče. Zanje nočem sprejeti nikake odgovornosti, ne direktne, ne indirektno, zato bom glasoval proti načrtu.

Vtis Giolittijevega govora naj bi zaživel zopet slepi Delcroix, ki se pa topot ni povzpел do nikakega zanosa. Nato je predsednik odredil poimensko glasovanje o večinskem dnevnem redu. Navzočih je bilo 340 poslancev; za je glasovalo 307, proti 33.

GIOLITTI IN MUSSOLINI.

Rim, 17. jan. Včerajšnja seja poslanske zbornice spada med najpomembnejše, odkar je fašizem monopoliziral parlament. Kajti v njej je stari Giolitti, ki se more smatrati kot predstavitelj italijanske liberalne tradicije, jasno in ostro ločil to tradicijo od sedanjega režima in fašizma. Njegov nastop je bil miren, a neizprosno in imponujoč in je sprico njegova pošla drugače tako spretnemu Mussoliniju vsa njegova duhovitost, da se je zdel nasproti staremu državniku tem manjši in neznačajnejši. S te seje je odšel Mussolini politično in moralno popolnoma poražen, najsi mu je tudi njegova večina znova izglasovala zaupnico. Tudi komedija, ki jo je tekom seje v zbornici inscenirala večina z manifestacijami kroni in armadi, ni mogla izbrisati vtisa Mussolinijevega poraza, to pa tem manj, ker so se te fašistovske komedije že obrabile in učinkujejo sploh le še kot neokusnost. Po včerajšnjem Giolittijevem nastopu za fašistovski režim ni več milosti ne prijateljev. Popolnoma osamljenemu ostajata odprti samo dve poti: da odide kot skesanec ali pa si kot obupanec razbije glavo v meščanski vojni.

MATEOTTIJEV PROCES.

Rim, 17. jan. »Tribuna« se peča z razvojem sodnega postopanja v Mateottijevem procesu in pripominja med drugim: Pred razpisom glavne razprave bo treba rešiti vprašanje, kje naj se vrši razprava: ali v Rimu ali pa morda kje drugod. Prelotitev bi namreč moglo zahtevati sodišče samo ali pa zagovorniki obtožencev. »Tribuna« pravi, da naj se proces na vsak način dovrši v Rimu. Zadnja dela preiskovalnega sodišča utegnejo biti dovršena koncem februarja ali začetkom marca, nakar bi se takoj razpisala glavna razprava. To je želeli že zato, ker bi se moral drugače znova podaljšati rok preventivnega zapora, ki poteče v prvi polovici marca. Prič bo zaslišanih do 300, tako da bo trajala razprava najmanj dva meseca. List zaključuje, da je v interesu pravice, miru in pokoja, da se proces čim prej izvrši.

CENE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 17. jan. (Izv.) Mestna občina je sklenila zvišati cene plinu in električnemu toku. Ta misli povišati ceno za električni tok od 3.50 na 4 zlate vinarje za uro. Od 1. februarja misli tudi znatno zvišati najemnino. Zvišanje bi veljalo od 1. januarja. Nadalje se zvišajo cene za kruh in sicer za kilogram črnega kruha na 7900 kron in za kilogram belega na 9000 kron.

ODLOŽENA INTERPELACIJA.

Pariz, 17. jan. (Izv.) Zbornica je odložila interpelacijo o tožbi proti znanemu španskemu pisatelju Ibanezu, ki je tožen zaradi razžaljenja veličanstva španskega kralja.

PRISPEVAJTE ZA

LJUDSKI SKLAD

Najboljši
Stvarni stroj
je edino le

Josip
Petelinca

Grilzner in Adler

Ljubljana

Posk v vazenju brezplačen. Volitna garancija

Delavnica za popravila

Na volitvo Telefon 915 Na malo

Slovenicus;

G. Prepeluh in njegova načela.

»Odklanjamo vsako agitacijo, da naj radićevci sedaj volijo z nami, ker je Radić zaprt ali ker jim stojimo v borbi ob strani. To bi bilo grdo, bi ne bilo fair. Odločno odklanjamol! Toda slovenske radićevce in republikance slej ko prej, če hočejo dobro slovenskemu narodu, vabimo, da volijo sedaj z nami, ker to danes nujno zahteva slovenska stvar. Nihče ne bo vprašal, koliko ima Radićeva ali republikanska stranka glasov na Slovenskem, pač pa vsakdo ali jih ima Slovenska ljudska stranka več ali manj kot zadnjič. Slovenska ljudska stranka je danes slovenska stranka kat' eksoben. Njej je usoda ali čas, ali kakor hočete reči, poverila v teh težkih dneh brigo in borbo za Slovenstvo, za slovenski jezik, slovensko zemljo in slovensko ljudstvo.«

Iz razgovora z dr. Korošcem. »Slovenec« z dne 10. t. m.

To so poštene besede poštenega voditelja poštene stranke, ki ve, kaj hoče, ki se zaveda svoje odgovornosti pred narodom in pred zgodovino in ki da tudi kaj na načela in dostojnost. Gospod Prepeluh je čutil, da takih besed že radi onih eventualnih svojih pristašev, ki vendarle še nekaj dajo na načela ter politično poštenje in dostojnost, ne sme in ne more prežeti, zato jim je posvetil skoro vso prvo stran zadnjega »Republikanca«. Mi bi se prav gotovo ne pečali s sirovim primerjanjem, ki ga je nagromadil v svoji onemogli jezi G. Prepeluh v tem »članku«, da ni naravnost tipično in tako jasno ogledalo tega boleznega lovca za mandatom.

Vsak človek ima pravico snovati stranke, kandidirati in po vseh svojih močeh propagirati svoje ideje. Ta resnica stoji izven vsake diskusije, kvečjemu so nasprotnega mnenja naši »demokratje«. Tudi G. Prepeluh ne pravi nihče ne odreka, če je res prepričan, da bi brez njegovega »gibanja« Slovenci nikakor ne mogli izhajati in da jim je šele on znal odkriti pot v paradiz. Toda pravtako je res, da ima publicistika pravico in dolžnost kritike, zlasti če se uveri, da za takim »gibanjem« ni vse preveč čisto in v redu in da se hoče le izrabljati ljudska lahkovernost v svrhu osebnih špekulacij ter ambicij. In to je pri Prepeluhovem »gibanju« v popolnem pomenu besede.

Ko je bil G. Prepeluh vodilen član socialno demokratske stranke, je delala ta stranka take kupčije s svojimi temeljnimi načeli, da so jo začeli trumoma zapuščati celo najvestejši pristaši. Kolikor se spominjamo, ni G. Prepeluh tedaj nikoli odprl niti ust proti takemu barantanju svojih tovarišev, pač pa je zapustil stranko šele potem, ko je radi prehudih konkurentov propadel z zahtevo po poslanskem mandatu. Nekaj časa se je lovil potem kot večša, nevedoč kam bi sedel, kajti nikjer niso preveč potrebovali odžaganih »prvakov« skrahirane stranke, zlasti ker je mož naravnost bolešno hrepenel po mandatu. Smolil se je nekaj časa tudi okrog nas, toda ko je izvedel, da se pri nas mandati ne podeljujejo, temveč si izbira svoje poslance in voditelje, temveč si izbira svoje poslance in voditelje direktno ljudstvo samo, je kmalu obupan odjadril v Zagreb in se vrnil nazaj z Radićevim evangelijem.

Kakor znano, je temeljna zahteva Radićevega programa osvoboditev Hrvatov izpod centralističnega jarma in uveljavljenje najširših ljudskih mas v vladi in upravi, vse drugo je pa, kakor smo dovolj nazorno videli v preteklem poletju, bolj ali manj resno mišljena dekoracija, preracunjena predvsem v propagandne svrhe, ki jo je pa Radić v slučaju potrebe pripravljen brez večjih pomislekov tudi položiti v skrinjo. Tako propagandno sredstvo je tudi njegovo republikanstvo, kar smo dovolj jasno videli, ko ga je Radić bil takoj pripravljen zamenjati z »angleško monarhijo«. Če tedaj primerjamo SLS z Radićem, tedaj vidimo, da se glede političnega in deloma tudi socialnega ter gospodarskega programa obe stranki krijeta, razlika je le ta, da stojimo mi na strogo krščanskem svetovnem naziranju, da smo sovražniki vsake demagogije in da kot resna stranka ne rabimo v svojem programu nobenih »dekoracij«, ki so od danes na jutri, da nam ni treba delati potem takih skokov, kakor jih je moral delati G. Radić.

Ker torej G. Prepeluh ni mogel prineesti iz Zagreba Slovincem prav nobene nove in resne ideje, se je zadovoljil tudi z dekoracijami in začel grmeti na republikanski boben, češ, da bomo Slovenci prišli s tem najprej, najlažje in najgotovejše do svojih temeljnih in načelnih zahtev, to je do politične, kulturne in gospodarske samostojnosti zedinjene Slovenije in Slovinccev. Če bi imelo torej Prepeluhovo »gibanje« sploh kako res načelno podlagi, bi bilo tedaj politični cilj njegove stranke istoveten s ciljem SLS, le da misli on doseči ta cilj poprej z republikanskim bobnom v roki.

Toda izkušnje so pokazale drugače. Gosp. Prepeluh do našega skupnega cilja, za katerega se danes obupno bori vse slovenstvo, sploh ni nič, temveč izključno le za mandat in vse kar je z njim v zvezi. To smo nedvomno opazovali že zadnjih 14 dni, ko so se nam celo odborniki njegove stranke pritoževali, češ da zahteva g. Prepeluh v Ljubljani od pristašev svoje stranke volivno abstinenco, kar so celo njegovi najzvestejši ogorčeno obsojali in kar jim je prvič vzbudilo upravičen sum, da njegovi nameni niso ravno najčistejšega in najbolj načelnega izvora, saj je celo za vsakega poštenega analfabeta jasno, da bi morala stranka, ki pošteno misli, vsaj v onih okrajih, kjer nima lastnega kandidata, zaradi ideje oddati vse svoje glasove stranki z istimi cilji, čeprav z manj kričnimi dekoracijami. Toda g. Prepeluh je očitno ljubše, da bi prodril v Ljubljani kandidat najkoruptnejših rabljev Slovenstva, nego stranka, ki nosi danes vso težo boja proti PPŽ nasilju in ki se iskreno in pošteno prizadeva, da pomaga osvoboditi tudi Hrvate čim prej položaja, v katerega niso zašli popolnoma brez krivde nebrzdane impulzivnosti svojega tribunla. To so torej Prepeluhova načela, toliko je vredna njegova miselnost, katere zunanji izraz naj bi bil republikanstvo.

Popolnoma in pred vso pošteno javnostjo se je pa razgalil ta najnovejši prok s pamfletom, v katerem iz obupa, ker uvideva fiasko svojega »gibanja«, pljuje na iskrene in poštene besede moža, kakršen je dr. Korošec. Iz vsega žaljivega blebetanja, do katerega se je ponižal ta nekoč še dokaj ugledni publicist, je celo za slepeca jasno razvidno, da mu je boj, ki ga bije danes ves slovenski narod, hekuba, da bi mu bilo ljubše, da pade zadnji Slovenec pod PPŽ knuto, kakor pa da bi ostal on — brez mandata. Pod republikanstvo pretvezo je tako padel g. Prepeluh iz same boleštno osebne ambicije do čisto navadnega Žerjavovega kulukarja, čeprav nehotne in nevede.

Toda naše ljudstvo ni več v oni omotici, kakor je bilo l. 1920., da bi nasedalo vsakemu demagoškemu špekulantu, ki mu je dobro vsako sredstvo in ki se poslužuje v to svrhu vseh plitvih prevez, samo da bi se dokopal do mandata. Slovensko ljudstvo se predobro zaveda usodne važnosti današnjih dni, zato bo tudi g. Prepeluh dobil 8. februarja odgovor, da ga bo za vedno minilo veselje špekulirati s popularnimi gesli zato, da pride na osebni račun, pa če bi imela pri tem tudi propasti ideja, ki jo g. Prepeluh — simulira.

Volivno gibanje.

KANDIDATNE LISTE V SLOVENIJI.

V treh slovenskih volivnih okrožjih so vložene kandidatne liste tako-le:

Mesto Ljubljana:

1. Narodni blok: kandidat Ivan Mohorič, tajnik trg. in obrtne zbornice;
2. Delavsko - kmečki republikanski blok: kandidat Ivan Makuc, vpokojeni železničar;
3. Socijalistična stranka Jugoslavije: kandidat dr. Ljudevit Perič, odvetnik;
4. Slovenska ljudska stranka: kandidat dr. Anton Korošec, minister n. r.; namestnik France Terseglav, urednik;
5. Bratski sporazum: kandidat dr. Vladimir Ravnihar.

Ljubljana—Novo mesto:

1. Slov. ljudska stranka: nosilec dr. Anton Korošec, minister n. r.;
2. Narodni blok: nosilec dr. Gregor Žerjav, minister za šume in rude;
3. Samostojna kmetijska stranka: nosilec Ivan Pucelj, minister n. r.;
4. Slov. republikanska stranka: nosilec Albin Prepeluh, sodni oficijal v p.;
5. Delavsko - kmečki republikanski blok: nosilec Ivan Makuc, vpokojeni železničar;
6. Republikanska stranka za Slovenijo: nosilec Josip Murn, posestnik;
7. Bratski sporazum: nosilec Ivan Deržič, železniški uradnik;
8. Socijalistična stranka Jugoslavije (Korun - Janša): nosilec Milhior Čobal, zasebni uradnik;
9. Socijalistična stranka Jugoslavije (skupina Bernotova): nosilec Iv. Pastorek.

Maribor—Celje:

1. Slovenska ljudska stranka: nosilec dr. Anton Korošec, minister n. r.;
2. Hrv. republikanska seljačka stranka: nosilec Stjepan Radić, knjigotrzec;
3. Prekmurski mali poljedelci: nosilec Geza Hartner, posestnik;
4. Narodni blok: nosilec dr. Ljudevit Pivko, profesor;
5. Stranka viteza I. Zagorskega: nosilec vitez I. Zagorski;
6. Samostojna kmetijska stranka: nosilec Ivan Pucelj, minister n. r.;
7. Delavsko - kmečki republikanski blok: nosilec Ivan Makuc, vpokojeni železničar;
8. Nemška stranka kraljevine SHS: nosilec Franc Schauer, urednik;
9. Narodna radikalna stranka: nosilec dr. R. Ravnik, odvetnik;
10. Socijalistična stranka Jugoslavije: nosilec dr. Milan Korun, odvetnik;
11. Seljačka agrarna zveza: nosilec A. Hribar, poljedelec;
12. Socijalistična stranka Jugoslavije (Bernotova skupina): nosilec Vinko Möderndorfer, učitelj;
13. Hrvaška stranka: nosilec Ivan Štrbenac, urednik;
14. Bratski sporazum: nosilec Božo Markovič, profesor.

IZ X. POGLAVJA VOLIV. ZAKONA.

(Kazniva dejanja.)

Člen 95.

Kdor primora volivca s silo ali s pretnjo, da stori kaj takega, kar je navedeno v členu 94. (da podpiše kandidatno listo ali je ne podpiše ali da že dani podpis nanjo prekliče ali za izvestno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje), se kaznuje z zaporom od dveh mesecev do dveh let in v denarju od 400 do 4000 Din; ako se je pa to izvršilo z zlorabo oblasti, se kaznuje z najvišjo mero te kazni.

Pretnja je podana, ako kdo volivcu grozi, da njemu ali bližnjim članom njegove rodbine stori kaj takega, kar se po zakonu kaznuje kot zločin ali pregrešek ali pa z izgubo mesta v javni ali zasebni službi.

Člen 97.

Kot storilci dejanj naštetih v členih 92., 93., 94 in 95., se kaznujejo tudi oni, ki so dali sredstva ali pa pomagali, da se izvrši eno izmed gorenjih dejanj.

Kaznuje okrožno sodišče. Dejanje zastara šele po enem letu. Ovadi lahko vsakdo.

Ministri, veliki župani in okrajni glavarji od teh določb niso izzeti.

• • •

Volivna dolžnost. Kdor je zavezen Slovenec, bo šel na volišče dne 8. februarja, naj bi se zgodilo karkoli. Ali je to že dovolj? Ne! Kdor ve, zakaj gre v tem boju, bo poskrbel, da spravi na volišče začnjenega volivca. Na nekem sestanku so rekli možje in fantje: »Pri nas je tako, da bo sin nesel očeta na volišče, če ne bo mogel sam.« Tako mora biti povsod! Vsakega mora biti sram, če bi ostal v tako važnem trenutku za pečjo. Tudi en glas ne sme manjkati 8. februarja! Po toči zvoniti je prepozno.

Laž je njih orožje. Hudič je zapeljal prva dva človeka z lažjo. Na to svojo spretnost ni pozabil. Mi smo nešteto laži nasprotnikov že razkrinkali. — Danes še posebej opozarjamo, da bodo demokratije in njih hlapi začnjen dni poskušali hudobca prekositi in bodo begali volivce z mogočim in nemogočim. Bodite pripravljeni na vse, zlasti na kopo laži in sleparij. Naj trosijo karkoli, vi pojdite neomajno na volišče za zmago slovenske stranke. Opozarjajte že danes vse, da nihče ne nasede liberalnim goljufijam in lažem v zadnjih dneh.

Kdo je dr. Kramer? Leta 1919. je bila Slovenija oropana za tri četrtine svojega denarja. Storila je to leta 1919. vlada, v kateri je izmed Slovencev sedel vzorni narodni gospodar dr. Žerjavove stranke dr. Albert Kramer. Njegov list je takrat pisal, da je celo to premalo in da bi se moralo zamenjati deset kron za en dinar. Po petih letih misli ta gospod, da so Slovenci na vse to pozabili in si upa s tem maslom na solnce. Vemo, da liberalni volivci veliko prenoso, saj jim je njih vodja že izmenjal lepo število cekinov, toda nikar naj si ne domišlja ta gospoda, da so na te stvari pozabili vsi slovenski volivci. Dr. Kramer je obenem vodja obeh demokratičnih dnevnikov »Jutra« in »Naroda«. V teh dveh sedaj sam sebe ponuja, predvidno pa zamočuje, kaj je storil leta 1919. kot minister, ki bi moral braniti interese Slovenije. Volivci ločnega in kranjskega okraja si bodo morali to narodno gospodarsko veličino dobro ogledati, da jim v družbi takih gospodov spet kaj ne izgine. — Danes slišimo, da bo g. Kramer prodajal svojo mladost po Notranjskem. Res bo krog njegovih poslušalcev običajno gostilniško omizje, vendar bi bilo zanimivo izvedeti, ali bodo toliko pogumni, da poprašajo bivšega g. ministra, ko jim bo govoril o »gospodarstvu«, kako je takrat gospodaril in za koga je v tistih časih kaj prigrisporil. Volivce v Grahovem še posebno opozarjamo, kolikokrat je vlada ljudi, ki sedaj sede skupaj v Narodnem bloku, požrla obljubljeni podporo za vodovod. Gremo kaj staviti, da bo dr. Kramer to podporo spet obljubil, ker ve, da po 8. februarju on itak ne bo imel ničesar govoriti. Radovedni smo, koliko obljub bo

ta gospod napravil na današnjih petih shodih.

Uboji Zupanič! Po Beli Krajini agitira neki Ferdo Kobal za Žerjavovo stranko. Blagajnik JDS g. Marn mu je 4. t. m. nakazal po poštni nakaznici večjo vsoto. Pripomnil pa mu je sledeče: »Kar se tiče zaloge za učinkovite stroške volivnega odbora, moramo pripomniti, da je po pogodbi dolžan skrbeti za kritje teh stroškov kandidat g. minister dr. Zupanič. Pripravljeni smo zadevo pospešiti in Vas prosimo, da nam predložite proračun stroškov, ki ga bomo dostavili g. kandidatu.« — Torej kandidirati, propasti in plačati mora g. minister dr. Zupanič, kakor mu godejo g. dr. Žerjav.

V boju za zmago »Narodnega bloka«. Nosilec dr. Žerjavove liste v mariborskem okrožju dr. Pivko in okrajni kandidat Josef Drofenigg sta priredila po »Jutru« dne 15. t. m. v celjskem Narodnem domu velik shod. »Jutra« na dolgo in široko poroča, kaj sta imela kandidata sama in drugi demokrati in radikalni vemožje povedati volivcem. Eno je pa pozabilo »Jutra« iztaknuti, in to bi radi povedali mi. V bratskem objemu sta se tukaj poročala slovenskim volivcem za poslance v skupščino ujedinjene domovine v Belgradu jugoslov. legijonar Ljudevit Pivko in bivši spodnještajski nemškutar Josef Drofenigg. Nedavno tega je dr. Pivko izdal peto knjigo svoje zbirke »Carzano«, v kateri nam med drugim tudi popisuje, kako se je obravnavala njegova »izdajalca« afera za časa vojske v letu 1917/1918 v avstrijskem časopisu. Nima dovolj besedi, da primerno označi pisave spodnještajskih nemških in nemškutarskih listov zoper njega in gonjo, ki jo je to časopisje radi njegovega dejanja vprižarjalo zoper njegovo družino in Slovence sploh. Vsa ta sveta jeza mu pa prav nič ne brani, da se da kandidirati v belgrajski parlament z bivšim spodnještajskim nemškutarjem in da je nastopil z njim na shodih v celjskem Narodnem domu. Škoda, da nista priredila shoda v »Deutsches Haus« v Celju, da bi vsa doslednost legijonarjeve svete jeze še bolj v oči padla. Kaj ni vse dovoljeno in se strinja z moško častjo slovenskega legijonarja in financijerjev entente špionaže na Dunaju z goljufivimi krušnimi kartami, ako gre za boj zoper SLS. Zato nas pa pustite dr. Pivkove tirade v njegovi navedeni brošuri precej hladne, kakor je sploh vsa carzanska afera pustila hladno slovensko ljudstvo, ker zastoj išče koristi, ki mu jih je »izdajstvo« prineslo in na katere je dr. Pivko po »Jutru« tako ponosen. Saj zaradi njegovega »izdajstva« pri Carzanu niso bile laške intrige zoper nas Slovence na Koroškem niti za las manjše in ni v imenu sokolske ideje izvršeno »izdajstvo« rešilo niti enega Primorca pred grabežljivimi laškimi rokami. Če pa smatra dr. Pivko za uspeh svoje ponesrečene carzanske akcije dejstvo, da Lahi niso zasedli Ljubljane ali celo Maribora, naj bo uverjen, da ga radi takih žalostnih zaslug noben Slovenec ne zaviđa. Če pa ostane dr. Pivko še nadalje tako doleden, kakor se je pokazal na celjskem shodu, utegnemo še doživeti, da bo spremljal slovenske duhovnike v ječo po eni strani jugoslovanski legijonar dr. L. Pivko s sokolsko sabljo, po drugi pa dr. Juritsch s turnerskim rapirjem.

Politične vesti.

— Zunanja politika PP režima. Ko se je bil svojčas odpeljal znani diplomatični veleum dr. Ninčič v Rim, so režimski listi z velikim šumom oznanjali, da se bo tam kaj sestal z jako visokim gospodom iz najvišje angleške torviske družbe, gospodom Austen Chamberlainom, ki nosi monokel in belo krizantemo v gumbnici. Kakšna čast za Ninčiča! In ko sta se tam gospoda res sestala, so režimski reptili pisali, da sta se pomenila o izredno važnih zadevah, to je o protiruskem bloku, da obvarujeta svet grozne nevarnosti, da ne bi kdaj donski kozaki napajali svojih konj v Seni. In ker je Ninčič Angležem obljubil, da bo v tem slučaju pomagal braniti Veliko Britanijo, je baje od njih dobil dovoljenje, da sme Pašić zapreti in razpustiti vso opozicijo. S temi pridobitvami so se bahali vladni tintomazi, ki so namigavali vrh tega še na to, da bo Mussolini naši državi izposloval pot do Soluna. Radikali in »samostojni« demokratični duševni reveži so vsemu temu verjeli celo še tedaj, ko je Ninčič dobil mig, da se je gospod Chamberlain z njim in njegovimi neskromnimi željami že v Rimu toliko seznanil, da ga v Londonu ne želi več sprejeti, in so verjeli tudi še potem, ko je naš genijalni minister za zunanje zadeve prišel nazaj iz Pariza z dolгим nosom, katerega mu je prijazno preskrbel sam gospod Herriot. Gospod Ninčič pa je le naprej farbal svet, da ima za svoj protiruski blok dovoljenje od velesil antante, ki da bodo zato sijajno nagradile našo državo. Danes je pa vsemu svetu očitno, da je bil gospod Ninčič od velesil sijajno speljan na led. On je pač sklenil

protiruski blok z gospodom Cankovom in Bratianom ter prevzel za našo državo usodopolne obveznosti, žrtvujoč prijateljstvo s Čehoslovaško, velesile antante pa — se zopet približujejo Rusiji! Novi francoski poslanik v Moskvi, g. Herbet, je celo povdaril bivšo francosko alijanso in zavezništvo obeh držav med vojsko ter obeta naravnost preobrat v svetovni politiki. Če bi g. Ninčič imel nekoliko več diplomatskega daru nego ga ima, bi bil že danes lahko slutil, da si bo Francija zagotovila staro zavezništvo z Rusijo, ker jo Anglija pritiska s terjatvijo ogromnega medvojnege dolga in skuša sadove Dawesovega reparacijskega načrta pobasati v svoj žep, česar seveda Francija ne bo dopustila. Tudi Amerika, ki je dozdaj bila Rusiji najbolj nasprotna, se pripravlja, da obnovi z njo diplomatske in gospodarske zveze in je zato moral celo odstopiti največji rusofob v ameriškem državnem tajništvu Hughes. Skrivnost tega preobrata tiči v tem, da bi te velesile rade pritegnile Rusijo v reparacijski načrt, tako da bi tudi ona nosila del medvojnih zavezniških dolgov. Zato pa bi se odškodovala z nemškimi reparacijami. In ker angleški konservativci niso tako silno »dalekovidni« kakor naš mošter diplomacije, Ninčič, se je tudi minister Austen Chamberlain začel z Rusijo zopet razgovarjati, da ne bi ga Francozi preveč opeharili. Samo ena država je, ki se ji ni treba Rusiji približati, ampak si lahko celo privoščiti luksuz, da sklepa proti njej razne sumljive zveze s takimi »velesilami« kakor so Romunija in Bolgarija, — to je država SHS pod spretnim vodstvom troperesne deteljice PPŽ. Navsezadnje pa bodo od celega protiruskega bloka ostali samo še ti trije modrijani, državljani pa bomo morali plačevati škodo, ki so jo napravili.

— Boljševiki in kmetje. Prejeli smo: Opozarjam na članek »Boljševiki in kmetje«, priobčen v sobotni številki »Jutra« in posebno na odstavka: »Med boljševiki in ruskimi kmeti postaja razdor vedno večji in ves trud, da bi se ta razdor odstranil ali vsaj zmanjšal, ostaja brez uspeha« in »Ali podoba je, da vse zaman. Komunizem in kmet, to sta dva pojma, ki se ne zlagata; to bo nedvomno izpričala tudi zgodovina ruske revolucije.« — Kako se vjema to z dokazovanji režimovcev, med njimi »Jutra«, z ozirom na proces proti Radiću, da sta boljševizem in kmečka internacionala eno in isto? Če med boljševiki in ruskimi kmeti postaja razdor vedno večji ter, če bo zgodovina ruske revolucije (torej revolucije proti boljševikom!) izpričala, da sta komunizem in kmet dva pojma, ki se ne zlagata, kako se more trditi, da sta boljševizem in kmetiška internacionala eno in isto in kako se more očitati Radiću, da s tem, da je vstopil v kmetiško internacionalo, pripravlja komunistično revolucijo v Jugoslaviji? »Jutra« predvideva zmagovito revolucijo ruskih kmetov proti boljševikom, to je pa v vseobčnem, torej tudi v interesu naše države, ki se v zvezi z drugimi državami pripravlja na boj proti boljševikom. »Jutra« in pa logika, to sta tudi dva pojma, ki se ravno tako malo zlagata, kakor komunizem in kmet. — Nekdo, ki ni v navskrižju z logiko.

— Kje je uradniški denar? »Pravda« piše: »Po finančnem zakonu je vlada dolžna, da vlaga po 1 odstotek od vseh nabav v poseben fond Zveze uradniških nabavljavnih zadrug. Do danes se je steklo v ta fond 20 milijonov dinarjev. Ker uradniške nabavljavne zadruge ta denar potrebujejo, je Zveza zahtevala, da se ji ta denar izplača. Na ponovne zahteve Zveze pa vlada sploh ni niti odgovorila, iz česar se vidi, da finančno ministrstvo denarja ne more izplačati, ker ga je že za razne namene porabilo. Ni treba misliti posebno daleč, da razumete, kam je izginilo teh 20 milijonov.« — Za zadevo naj se pobrižajo tudi slovenski uradniki, ker je pri teh 20 milijonih tudi nekaj njihovih dinarčkov zraven.

— Kaj bo obveljalo? »Pravda« poroča, da sta se po razsodbi zagrebskega

sodišča pojavili v ministrskem svetu dve struji: ena zahteva, naj se upošteva sodnijska razsodba, druga pa vztraja na tem, naj vlada z nasiljem nadaljuje. »Ni še gotovo«, pravi »Pravda«, »katera struja bo zmagala. Verjetno pa je, da tista, ki je za brezpravje, za reakcijo in za »glupost«. Kar ima te kvalitete, to danes zmaguje.«

Slovenski volivci, zapomnite si!

»Slov. narod« je včeraj povedal tole: »Oni (— demokratje) so bili tisti, ki so... preprečili ustanovitev in zgraditev avtonomne Slovenije. Ti ljudje so vedeli, kaj so hoteli!« — Tako stoji doslovno v »Narodu« z dne 18. januarja, na uvodnem mestu. Poglejte »Narod« in prepričajte se sami o tem in potem vam odločitev dne 8. februarja ne bo težka!

Beleške.

»Nikdar več ne bo izšel »Domoljub«,« je pripovedovalo »Jutro« še pred par dnevi, pričakujejo, da bodo šla tudi sodišča na pota — Agromerkurja.

Pod svobodnim solncem. V sobotnem »Jutru« beremo drug za drugim sledeče brzojavke iz Beograda: Policijsko ravnanje je danes na osnovi § 3 tiskovnega zakona zabranilo kolportžo »Hrvatcu« in »Večercu«, ker s svojim tendencijskim in nedostojnim pisanjem ogrožata javni red in mir. — Današnje »Novosti« so bile policijsko zabranjene radi svojega uvodnega članka. — Kakor doznava »Reč«, je okrožno sodišče v Subotici razveljavilo listo HRSS radi formalnih nedostatkov. — Danes popoldne je imel v Visokem v Bosni shod bivši minister Seffikja Behmen, srezki kandidat Spahove stranke. Na shodu je govoril tako, da ga je srezki načelnik dal aretirati. — Do 8. februarja utegnejo biti aretirane tri četrtine cele države in se bo sprehajal na svobodi samo velespoštovani gospod Narodni blok.

»Z narodnim katoliškim duhovnikom« je imelo čast razgovarjati »Jutro« 17. t. m., kakor samo piše v uvodnem članku. Ta »narodni katoliški duhovnik« je pripovedoval gospodu uredniku »Jutra« o SLS, s katero da narodni katoliški duhovniki niso zadovoljni, o ustavljenju »Domoljuba«, s čimer se »narodni katoliški duhovniki« strinjajo, o »Jugoslovanski tiskarni«, ki je »narodnim katoliškim duhovnikom« trn v peti, najbolj pa se je mudil pri osebi dr. Žerjave, ki »katoliškim narodnim duhovnikom« »imponira«, kakor je rekel, in kateremu »priznavajo velikansko parlamentarno sposobnost«. — Tudi mi smo imeli priliko tega »narodnega katoliškega duhovnika« te dni videti, dasi ga žal nismo mogli intervjuvati, ker je prehitro letel mimo nas v avtomobilu. Njegov signalement je sledeči: postava sključena, nos židovski, angleške brke.

Precej predrzen je postal pod senco žerjavjih peroti gospod ravnatelj državnih železnic Borko. Na našo vest, da namerava pregnati iz Slovenije vse železničarje, ki niso pristaši »narodnega« bloka, odgovarja v javnem pismu, da želi »vsem onim (železničarjem), ki jim morda še manjka smisla za državo«, da čimprej uvidijo svojo zmotu... Tako odreka ravnatelj državnih železnic svojim uslužbencem smisel za državo, kar je za šefa tako važnega resora državne uprave jako značilno. V ostalem pa g. Borko ne taji, da misli mnoge železničarje premestiti, ampak to potrjuje, češ da je res »zasnoval družbene premestitve, utemeljene z obzirom na službo.« Baš v teh »obzirih na službo« tiči za jec, gospod Borko!

Kako se »narodni« blok bje po zobeh. Ves opozicijski tisk je ostro grajal nesramen napad režimskega časopisa na neodvisnost zagrebškega sodišča, ki je v zavdi obtoženih voditeljev HRSS razsodilo po zakonu in lastni vesti, čeprav režimu to ni ljubo. No to pa ne ve »Slovenski narod« odgovoriti nič drugega, kakor da vzklika: »Vse mora biti podvrženo kritiki!« Vprašamo, čemu se potem ustavljajo listi, aretirajo politiki opozicijskih strank in čemu se pleni ter preganja tisk, če mora biti vse podvrženo kritiki? Odgovorite, modri ata!

Korajžo si daje »Slovenski narod« s tem, da z debelimi črkami v svojih brzojavkah iz Beograda oznanja »sigurno zmagajo narodnega bloka«. O tem sklepa »Narod« na podlagi raznih intervjuvov z veličinami »narodnega« bloka, ki so izjavile, da tudi one verujejo v zmago ravno tako kakor »Slovenski narod«. Posebno zmagoslavje pa se je izrazil dr. Surmin. Koliko je to zmagoslavje dičnega hrvatskega patriota Surmina vredno, pa se razvidi iz druge brzojavke, ki jo priobčuje taisti »Narod«, da namreč vlada v krilu PP vlade velika nesoglasja in da ravno dičnim gospodarstvom Surminu in Drinkoviću preti — brca. Vlada, ki se sredi volivnega boja nahaja v notranji krizi, pač ne more računati na zmago.

»Stari domoljub« vzklika v »Narodu« 18. t. m., da je »v napredni slogi, izraženi v narodnem bloku, močki nam izvojuje

sedem do osem naprednih poslancev! — Ker normalnim potom po volivnih krogih ne bo izvoljen niti en žerjavovski kandidat (kar je tudi vsem »rodoljubom« jasno), bi jih mogel »narodni« blok dobiti sedem ali osem le, če jih izteše iz lipovega lesa in jih pošlje Pašicu v zaboju v Beograd.

Non olet. Knjigarna »Tiskovne zadruge« v Ljubljani, pri kateri ima dr. Žerjavova klika prvo besedo, razpošilja sedaj predsednikom voliv. odborov oferte za nakup priročne izdaje volivnega za-

kona. Obenem priporoča par drugih slovenskih knjig, ki jih je založila. Oferte dobivajo tudi najbolj »klerikalni«, »separatistični« in »protidržavni« elementi med predsedniki, ki jih dr. Žerjavove državotvorne oči sicer živih videti ne morejo in bi jih dal mož raje danes kakor jutri zapreti. Seveda, kadar bi se dalo pri njih kaj zaslužiti, takrat niso nič nevarni državi. Kako je že rekel rimski cesar, ko se mu je sin čudil, da je naložil davek v korist umetnosti na stranišča?

Dopisi.

Seja občinskega odbora v Novem mestu.

Preteklo sredo dne 14. januarja na 5. uro popoldne je bila sklicana seja novomeškega občinskega odbora. Med važnejšimi točkami je bila rešitev pritožbe glede odmerjene vodarine, določitev odbornika in namestnika ter namestnika predsedniku za volilno komisijo volitev v narodno skupščino in določitev volišča, revizijsko poročilo o upravi občine, ponudba družbe Bon in drug glede prodaje elektrarne, prošnja obrtnega društva v Novem mestu za prodajo godal, prošnja občine Bukovica glede živinskih in kramarskih sejmov, prošnja za prispevek za oskrbovanje vojaških grobov, prošnja odbora za trasiranje dolenskih železnic za prispevek k stroškom pripravljanih del, prošnja gasilnega društva za oddajo bivše sokolske telovadnice orodjarni gasilnega društva, volitev požarno-policijske komisije za l. 1925.

Glede odmerjene vodarine se je ugodilo prošnji Marije Fabjan in Antona Kozoglava ter onim pritožnikom, kateri vode sploh ne uporabljajo iz mestnega vodovoda, vse ostale prošnje so se zavrnile.

Za odbornika v komisijo za volitve v narodno skupščino je bil izvoljen občinski svetovalec Josip Petrič, trgovec v Kandiji, za namestnika obč. svetovalec Jurij Picsek, za predsednikovega namestnika je bil določen župan dr. Režek, za volišče se je določila osnovna šola — svojočasna gimnazija.

Svoječasno je bil izvoljen revizijski odsek za pregled računov oziroma občinskega gospodarstva novomeške občine za dobo od l. 1913 do konca l. 1922 in je obstojal iz članov Franceta Perka, Ivana Košaka (pristaša kluba SLS), Simona Meršola in Andreja Udermana (pristaša kluba reda in dela). Odsek je razdelil delo medseboj tako, da sta Perko in Košak pregledala upravo z občini lastnim imetjem in ustanovami, Meršol račune vodarin, Uderman pa aprovizacijo, ki se je zaračunavala pod zaglavljem »prehajalno«. Poročilo je bilo zelo obširno. Podali so ga poročevalci Perko, Uderman in Meršol. Po ntemeljenem poročilu glede svojega pregleda je občinski svetovalec Perko predlagal sledeče: 1. Mestna občina naloži v l. 1921 in 1922 za domovinsko pravico podeljeno gg. Zupančiču, Prašnikarju, dr. Rehu in Cvitkoviču plačane pristojbine v skupnem znesku 2600 K kot glavnicu za ubožni zaklad mestne občine; 2. Skupilo za odtušeno glavinsko premoženje v znesku 14510 K se mora prideljati h glavinskemu premoženju, tedaj plodonosno naložiti; 3. Plodonosno se mora naložiti iznos kot darilo 2447-89 K deželnega odbora za stavbo dekliške šole in sicer na že obstoječo vložno knjigo št. 9987 (Zaklad za stavbo dekliške šole) z obrestmi prorata; 4. Da se izplačajo od l. 1918 zadržane dijaške ustanove in sicer za Giselinu dij. ustanovo 650 K, gimnazijsko jubilejno ustanovo 350 K in dijaško jubilejno ustanovo iz l. 1898 1200 kron; 5. da se izplača jubilejna ubož. ustanova iz leta 1898 dosežanih zaostanek 1200 K; 6. da se razdeli Dollhoferova ubož. ustanova v takem razmerju, kolikor se je prijelo obresti in ni razdelilo; 7. da se razdelijo obresti Wepustkove ustanove od l. 1917; 8. Fani Polakove ustanove (2 revežema na vernih duš dan) od l. 1917; 9. da se, ako je kaj dohodkov zopet redno razpiše Dilančeva ustanova za dve nevesti; 10. da se poleg zgoraj navedene vsote 2600 K naloži za ubožni zaklad po hranilnici novomeški, upravi Hmeljniški, zapuščini notarja Plantana darovani zneski 8400 kron in premija 12000 K, kateri je občina prejela povodom podpisa 7 odstotnega drž. posojila za ubož. zaklad; 11. da se napravijo posebne glavne knjige za a) občinsko imovino, b) za ubožnega zavoda imovino, c) za druge ustanovne zaklade; 12. da se knjigovodstvo tako uredi, da bodo vedno prihodki in izdatki pojasnjeni, ter da bodo pri točki »god« razviden dohodek na lesu in drvih — če se tudi porabi za domače potrebe odnosno za šole.

O aprovizaciji poroča obč. odbornik Uderman. Zastopa načelo, da se mora aprovizacija kot posebna panoga ločiti od drugih panog občinskega gospodarstva. Po knjigah mestnega županstva pa je bila aprovizacija bistveni del mestne uprave in z njenimi drugimi panogami zmešana, da njenega posebnega značaja niti ne poznamo. Svota, ki se tičeje dohodkov in stroškov aprovizacije, so vpisani v knjigi mestne imovine pod naslovom »prehajalno«. Kako so te vsote v ta značilni predal zašle, kratkoma ni vsako-

mur razumljivo. Za »prehajalno« je smatrati le one vsote, ki dohajajo in odhajajo v enaki višini, kakor so n. pr. podpore beguncem in podobno. Utemeljuje in poda obširno bilanco mestnega gospodarstva, po kateri bilanci izkazuje aprovizacija iz vseh let skupaj 549.711-73 K čistega dobička. To svoto bi morala mestna imovina vrniti aprovizaciji, odnosno po večini najrevnejšim plastem mestnega prebivalstva, ki so v najtežjih časih po vinarijih znosile te ogromne vsote skupaj. Razen letnih bilanc je ugotovil poročevalec še sledeče: Glavna knjiga ima 15. aprila 1924 pod postavko 7 kot dohodek vknjiženo kaveljo Josipa Goljevščka za prodane smreke v znesku 23.060 K, kateri znesek z obrestmi vred se je vrnil 19. avgusta 1921 pod postavko 54 kot izdatek v iznosu 23.222 K Josipa Goljevščka, kar povzroča domnevo, da se je med Goljevščkom in mestno občino izvršil nakup oziroma prodaja smrek. Istotako ima denarni dnevnik za l. 1921 pod post. 1409 dne 15. aprila 1921 vknjiženo kot dohodek gori navedeno kaveljo Josipa Goljevščka v znesku 23.060 K in pod post. 3633 dne 19. avgusta 1921 kot izdatek kaveljo z obrestmi v znesku 23.222 K. Izakupička za prodane smreke pa ne izkazuje niti glavna knjiga, niti denarni dnevnik. Informacije so dognale, da je tekla med Zitnim zavodom v Ljubljani in mestno občino pravda pod št. Cg 23-21 in Cg 24-21 pri okrož. sod. v Novem mestu zaradi 41.388 K in 79.026 K za različna živila. Vršil se je l. narok, odgovor na tožbo se ni podal.

Informacije pri Zitnem zavodu so dosegle ugotovitev, da je mestno županstvo plačalo svoj dolg na raznih živilih 115.300 K s 6 odstotnimi obrestmi v znesku 5499-40 K in odvetniški stroške v znesku 4133-10 K, skupno 124.932-50 K. Ni se mogoče ubraniti vprašanju, kako je mogla visoko aktivna aprovizacija zabresti v dolgove, ker je blago vedno oddajala proti gotovini prebivalstva in v te dolgove sploh ni mogla zabresti po lastni krivdi, zakaj se je morala braniti proti tožbi Zitnega zavoda in plačati pravdne stroške ter zamudne obresti.

Poleg tega je uprava mestne občine prejela od aprovizacije še druge mastne dohodke, pri čemur poročevalec navaja »slučaj kupčije z drvni, z mastjo, frankovo cikorijsko in koruzo, omenja tudi, da mestna občina edina v novomeškem političnem okraju ni imela gospodarskega sveta oziroma vsaj funkcionalni ni nikdar in ni imel nikoli kake seje. Nadzorovalnemu organu za politični okraj Novo mesto pa je nadzornik ljudske prehrane za Kranjsko podpolkovnik Viljem Wiener takole svetoval: »Um die Aprovisation der Stadtgemeinde Rudolfswert brauchen Sie sich nicht zu kümmern, da geht alles in der schönsten Ordnung.« Omeniti je treba, da je podpolkovnik Wiener, stanujoč v Ljubljani glasom dnevnika mestne občine post. 1411 in 1912 prejel od novomeške aprovizacije dne 22. februarja 1917 22 m² drv po 27 K.

Aprovizacija je bila torej res vzorna in se ne čudimo, da je odločujoča večina občinskega odbora votirala in splačala leta 1923 takratnemu županu nagrado v znesku 10.000 K ter s tem popravila, kolikor toliko ukrep pokrajinske uprave, s katerim se je županu naložila globa 4200 K in uradna revizija na njegove stroške.

Nato podaja podatke glede občinskih doklad dohodkov mestne imovine, iz česar zaključuje, da je gospodarska politika, tedaj vladajočih gospodarskih strank šla za tem, da prevaleli bremena občinske uprave na konsumenta, t. j. uradnika, obrtnika, delavca in kmeta.

Občinski svetovalec Simon Meršol podaja obširen material v številkah iz knjige o vodarini in ugotavlja nepravilnost pobiranja vodarine in pa dejstvo, da se je vodarina zvalila na siromašnejše sloje. Svoje poročilo zaključuje s sledečimi ugotovitvami: vodarina je znašala od l. 1913 do l. 1919 5% od najemninske vrednosti oziroma najemnine, katero so plačevali najemniki. L. 1920 je mestna občina brez odobritve deželne oblasti zvišala vodarino na 20% in l. 1921 celo na 40%. Ker se je uradniški klub v občinskem odboru oziroma politična oblast postavila po robu temu protizakonitemu postopanju, je mestno županstvo naenkrat med l. 1921 in dalje prenehalo z izterjevanjem vodarine, kar je naravno povzročilo viden minus, ki se je radi nerednega pobiranja ponavljal že od l. 1914 dalje ter tako leto za letom naraščal, da izkazuje mestni vodovod 313.242-93 K primanjkljaja. Ta ogromni primanjkljaj bi bili vsekakor moralno obvezani kriti oni, ki so ga povzročili.

Vodovodni upravi je treba brezdvomno posvetiti več pažnje, vodstvo te panoge gospodarstva mora biti v spretnih rokah, knjigovodstvo pa naj se temeljito izpopolni in preuredi.

Občinski svetovalec Meršol predlaga nato, da se revizijska poročila pošljejo politični oblasti, nakar prekine župan dr. Režek sejo, da se gospodarski klub posvetuje. Po 5 minutah otvori zopet sejo. Občinski svetovalec nato vztraja pri svojem predlogu, župan dr. Režek izjavi, da je gospodarski klub že svojočasno izrazil mnenje, da revizija ni bila potrebna z ozirom nato, da so se vršile revizije že od strani politične oblasti. Nato da predlog g. Meršola na glasovanje. Za predlog glasuje 11 odbornikov, proti predlogu 10 odbornikov, (1 iz gospodarskega kluba se je glasovanja vzdržal, navzoča nista bila pri seji odbornika Rozman in Košak).

Ponudba družbe Bon in drug glede prodaje elektrarne se odkaže gospodarsko-financiernemu odseku na predlog odbornika Udermana in dr. Česnika. Istotako se istemu odseku odkaže prošnja obrtnega društva za prodajo godal svojočasne mestne garde. Seglasno se izreče občinski odbor z ekonomskih razlogov proti podelitvi pravice živinskih in kramarskih sejmov občini Bukovica. Za oskrbovanje vojaških grobov se votira znesek 500 Din. Ano Hrovatič se sprejme v občinsko zvezo. Odboru za zvezo dolenskih železnic se prispeva k stroškom pripravljane dela 2000 Din. Prošnji gasilnega društva glede oddaje bivše sokolske telovadnice za orodjarno se ugodl. V Požarno policijsko komisijo za l. 1925 se izvoli obč. odbornika Alojzija Škedlja.

Ko župan dr. Režek pri slučajnostih na par vprašanj da poženila, odredi tajno sejo.

Preddvor nad Kranjem. V »Jutru« z dne 13. t. m. »Eden izmed resnicoljubnih faranov«, ki je dobro poznan, ker je vse kaj drugega, kot se pa zgoraj imenuje, ponovno laže in napada naše Orle. Mi o tem ne bomo preiskovali, Orli se bodo znali braniti že sami. Ker pa dopisnik hvali samega sebe in govori o uspehih, ki jih ima on v šoli, bomo danes o tem pisali. Znano je da je g. Jukret že takoj v prvem letu svojega učiteljevanja zajadral v liberalne vode ter sanjal o veliki sreči, ki ga čaka v presrečnem UJU. Ne bomo motili g. Jukreta v njegovem prepričanju, sodbo o njem je že napravilo tukajšnje ljudstvo samo. On se jezi v svojem dopisu na stvarno ugotovitev v »Domoljubu«, da je v cerkvi redek gost. Pravi, da je on toliko vlieden, da raje spi doma. Mi Vam svetujemo, g. Jukret, da bodite še toliko uljudni, da ne boste jedli v cerkvi piškotov in čokolade kot se je to zgodilo na sv. dan, da tudi to opravite doma. Med svoje velike uspehe šefete najbrže glede »Zvončka«, ker izprašujete otroke, ali ni morda g. kaplan kriv, da naročajo otroci »Vrtece« mesto »Zvonček«. Dokler bomo plačevali mi, bodo naši otroci imeli otroške liste, kakršne bomo mi odločili in ne Vi. Zapomnite si to! Ne bi morda »Jutru« poročali, kdo je ob priliki igre »Narodni poslanec« vašega učenca F. B. tako upijal, da je doma bruhal. Njegovemu očetu se je to početje stidilo ter Vam je v obraz prepovedal uporabljati ga drugje kot v šoli. Tako vrgaja šolski oder mladino! Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce. Kar se počenja pri šolskem odru, pišete o drugih. Ker ne morete pokazati svojih uspehov z delom, poskušate preslaviti sebe s pisarjenjem po »Jutru«.

Eden izmed starišev.

Dobropolje. Pred petimi leti je g. Pucelj počastil Dobropolje z volivnim shodom. Takrat se je tako blamiral, da mu celih pet let ni dišalo priti na shod v njegovo sosednjo faro. Šele 7. t. m. se je ojunčal ter sklical v gostilno Berdavs tajen zaupen shod za 7. uro zvečer. Vkljub izredni agitaciji Bliska, Gučmana in Miha, ki so obšli vse samostojneže v fari in jih prav lepo prosili, naj grede na shod, se je udeležilo shoda le 21 mož in še med temi so všteli 3 pristaši SLS, 1 potnik, gostilničar in 1 berač. Po dolgovem govoru g. Pucelja, ki je premleval stare prazne otrobe, je nastopil samostojni okrajni kandidat g. Giebe iz Kuckendorfa. Njegov govor je bil kratek, vsebujoč par stavkov in še to ni bilo ne nemški ne slovenski in ne kočevski. Pripravil je zaupnike v smeh zlasti z izjavo: »Ko bom jaz poslanec, bomo vsi glih: veliki in majhni.« (Gliebe je zelo nizke postave.) Za njim je nastopil g. Hočevar, Španov France iz Strug, ki je hvall Pucelja in našteval njegove »zasluge«. G. France, prišli ste prepozno — k pogrebu. Kje ste bili pa do sedaj? — Po odhodu g. Pucelja so se zaupniki prerekali pri polnih kozarich vina še eno uro. Padlo je več slanih opazk, kot »Pucelj laže, glasoval je za centralizem, sedaj je proti njemu«, itd. Nekateri so hoteli staviti, da Pucelj ne bo izvoljen, pa se drugi menda niso upali. Dobropolci dobro vedo, da jim Pucelj ne bo pomagal, čeprav bi bil izvoljen ker stranke z enim poslancem so brez pomena; zato bodo pa razven Bliska, par enakih in par žerjavovcev vsi volili v prvo skrinjico.

Sela. V zadnjih treh letih je bilo v tukajšnji fari rojenih 306, umrlo pa 150; med temi v starosti do enega leta 37, nad 70 let 36, nad 80 let 9; povprečna starost 40 let. Porok 66.

Dnevne novice.

Skrinica SLS na Kranjskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

— **Isplačilo saostalih draginskih doklad državnim nameščencem.** Kakor izvemo iz dobro poučenega demokratskega vira, začno se jutri izplačevati državnim nameščencem dolžna razlika med starimi in novimi prejemki.

— **O avdienci dr. Žerjave pri kralju** izvemo iz dobro poučenega vira, da kralj ni kazal ravno prevelikega navdušenja nad politiko »narodnega« bloka. Kralj je poudarjal predvsem potrebo sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, nakar je minister za šume in rube napravil nekoliko kisel obraz. On bi namreč raje vladal naprej z biči in škorpionji. V Parizu pa so namignili našim merodajnim krogom, da te vrste vladavine niso ravno preveč veseli in da se je treba naši državi nekoliko ozirati tudi na želje Evrope, ako hoče biti vpoštevana pri sadovih — Dawesovega račta. Od tod dr. Žerjavovo »lahno« razočaranje nad avdienco na Bledu, ki tudi kaže, da je cekinasta zvezda v zatonu.

— **Sedemdesetletnica svojega rojstva** praznuje danes v Višnji gori g. Mihael Omanen star., ki je naročnik Slovenca že 50 let (od l. 1875). Naročnik Domoljuba je, odkar izhaja. Bil je župan občine Dedendol nepretrgoma 36 let, do zadnjih obč. volitev, ko se ni dal več voliti. Je pa še sedaj načelnik krajnega šolskega sveta v Višnji gori in opravlja to častno službo že 33 let. Ob tem dnevu, ki ga praznuje zaradi težke bolezni svoje žene popolnoma na tihem, se šestikrat njegovih »mancem« pridružuje tudi »Slovenec«.

— **Policijska ne dovoljuje izhajanje »Narodnega dnevnika«.** — Policijsko ravnanje v Ljubljani je, kakor izvemo, na tozadevno vlogo, s katero se ji je naznanilo, da začne v ponedeljek 19. t. m. zopet izhajati »Narodni dnevnik«, odgovorilo, da ne more sprejeti na znanje, ker da nameravani »Narodni dnevnik« ni indentičen z bivšim »Narodnim dnevnikom«. To horendno utemeljitev pa naslanja policijsko ravnanje na § 10 tiskovnega zakona iz leta 1862, ki o takim pogoju ne govori niti besedice! Res, sijajni juristi sedijo na Bleiweisovi cesti! K temu ničevemu razlogu so se pa gospodje zatekli zato, ker, če bi se šlo za stari list, bi morali vzeti ponovno izhajanje naznanje tekom 24 ur, tako pa šele po 8 dneh. Očividno jim torej gre zato, da bi med volivno borbo onemogočili opozicijskim strankam volivno borbo po časopisju. Odredbo glede »Narodnega dnevnika« je postaviti v eno vrsto z ustavitvijo »Domoljuba«. Vidi se, da znanemu političnemu veleumu silno slaba prede, da se mora zatekati k takim nasilnim in podlim sredstvom! Kljub temu bo seveda 8. februarja izginil s političnega pozorišča, iz družbe poštenih ljudi je itak že davno.

— **Nedopustna agitacija uradnega mesta.** Vodstvo naše šole v Razvanju pošilja službeno, poštine prosto z označbo »šolska zadeva« učiteljem na Štajerskem sledeči proučevalstvo: Tovariši! Volitve so pred durmi! Naša narodna dolžnost je, da se vržemo v volivni boj z vsemi silami. Nosilec liste v mariborski oblasti je dr. Ljud. Pivko, ki ni le državni nastavljenec, temveč je celo našega stanu — je tudi učitelj, ki bo brezdvomno najbolje zastopal naše interese v našem smislu. Zato moramo agitirati za njega in narodni blok vobče tiho, marljivo in vztrajno od osebe do osebe, kajti sedaj gre tudi za narodno in državno edinstvo. Letos nas je bičal tri mesece § 71 v rokah najhujšega sovražnika naprednega učiteljstva. Za slučaj predruženja državne uprave pa nas bo naravnost pobijal Zato, tovariši, za zdaj vse druge pomisleke na stran, storimo, kar je naša pionirska dolžnost! Zdravot! Šjanec. — Gospod Šjanec bo, kadar mine glorijska PPZ, dal odgovor za to zlorabljanje svojega uradnega voditeljskega mesta v volivne namene. Takrat bo gotovo nekoliko manj samozvestno govoril kakor v tem svojem razglasu.

— **Osebnosti.** Namestnik dr. Žerjavovega kandidata za mesto Ljubljana inž. R. Šaplja se je odpeljal pod strogim nadzorstvom direktorja drž. železnice Mir. Gregorke dne 11. t. m. v salonskem vozu št. 40 z brzovlakom št. 5 v važni politični misli v Beograd. Baj pripelje v salonskem vozu denar za trinajsto plačo železničarjem. — Kandidat samostojnih demokratov za mesto Ljubljana g. Mohorič je padel v nemilost pri radikalni gospodi v Beo-

gradu. Minister saobračaja ga je črtal iz liste članov »komiteta za preuzimanje južne železnice«. Baj bo moral po »izvolitvi« takoj odložiti mandat v korist svojemu namestniku g. inž. R. Šaplji, kateri bo že sedaj prinesel železničarjem trinajsto plačo, izplačljivo na dan 1 aprila t. l.

— **Kredit za železničarje.** Prometno ministrstvo je odobrilo kredit 1 milijona dinarjev za izplačilo vojnih dnin delavcem, ki so delali v niški delavnici na popravili vagonov. Dalje je odobrilo prometno ministrstvo kredit v znesku 9.300.000 Din za izplačilo kilometražne strojnemu in voznemu osoblju. Izplačila se izvrše v najkrajšem času.

— **Nov stanovanjski zakon.** V ministrstvu za socialno politiko se je sestavila komisija, ki ima nalogo, da izdela načrt za nov stanovanjski zakon. Komisija je že začela delati.

— **Pomanjkanje soli v Sloveniji.** V Sloveniji se kaže že izza jeseni l. 1924. občutno pomanjkanje soli. Na intervencijo Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je monopolna uprava naročila skladišču v Senju, da takoj pošlje skladišču soli v Ljubljani potrebno množino soli. V celem je aviziranih 20 vagonov, od katerih despe prva pošiljka (8 vagonov) že 20. t. m. v Ljubljano.

— **Obznanje v Vrliki.** V Vrliki v Dalmaciji so v imenu obznanje odpustili iz državnega skladišča za tobak 35 katoliških delavcev in delavk, češ da so radičevci in prolidržavni elementi. Seveda se bedni ljudje v politiko niso veliko vmešavali, posebno ne ženske. Morali so na cesto kot katoličani in Hrvati.

— **Akademsko podružnica Jugoslovanske Matice na ljubljanski univerzi** namerava izdati v propagandne svrhe almanah. V ta namen namerava prirediti nabiralno akcijo, da si zagotovi materialna sredstva in prosi vse rodoljube, da jo pri tem delu čimbolj podpro.

— **Zadnji teden.** Zrebanje števil II. knjižne tombole Jugoslovanske Matice, največje kulturne prireditve te vrste, se prične v soboto, dne 24. t. m. Dobitki tombole: 150 amb, 120 tern, 80 kvatern, 50 činkvinov in 5 tombo, skupno 7288 knjiž, vsebujejo dela naših najboljših literarnih delavcev. — Tombojske tablice po 3 Din so samo še ta teden na prodaj v vseh ljubljanskih knjigarnah, pri vseh podružnicah Jugoslovanske Matice, pri vseh školskih vodstvih Slovenije in v pisarni Jugoslovanske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21. Rojaki, sežite po njih.

— **Osrednje poveljništvo drž. varnostne straže za Slovenijo** razpisuje dobavo čevljev za zbor varnostne straže. Ponudbe je staviti do 27. januarja 1925. Natančneje glej Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast št. 4 od 17. januarja 1925.

— **Zavarovalnice pozor.** Slovensko lovsko društvo v Ljubljani namerava vpeljati kolektivno zavarovanje svojih članov in poziva p. n. zavarovalnice, da stavijo svoje ponudbe za jamstveno in nezgodno zavarovanje z navedbo letnih premij in predložitvijo besedila zavarovalne police na odbor S. L. D., Ljubljana, Miklošičeva cesta (Pisarna dr. I. Lovrenčiča) do najkasneje 25. januarja 1925. — Morebitne nadaljne potrebne informacije daje društveni blaginjak g. Ivan Zupan, dohodostveni ravnatelj v Ljubljani. — Odbor S. L. D.

— **Poliklinika za Vojvodino.** Tekom letošnje pomladi se v Somboru odpre nova poliklinika za celokupno Vojvodino. Zavod bo nameščen v veličastni novi zgradbi, za katero je zbralo potrebni denar (4 milijone dinarjev) prebivalstvo Bačke v spomin kraljeve poroke. Doslej je dograjeno glavno poslopje, v katerem se uredi poliklinični prostori in stanovanje za zdravnike in drugo osoblje; razen tega se zgradi še poslopje za bolnišnico in upravo. Poliklinika je veličastna enonadstropna palača s tremi trakti. Polikliniko bo s pomočjo župnije vzdrževalo ministrstvo za narodno zdravje.

— **Izrebanje zagrebški občinski svetniki.** V zagrebškem občinskem odboru so dne 15. t. m. v zmislu zakona izrejali polovico občinskih svetnikov (25), za katerih mandate se bodo sedaj razpisale dopolnilne volitve. Izrebanih je bilo 8 pristavev Hrvatske Zaj., 6 pravašev, 2 samost. demokrata, vsi 8 radičevci, oba 2 clonista, edini nar. zastopnik ljudske stranke (dr. Markulin), edini soc. demokrat in edini neutralski. Zanimiv slučaj je, da sta tako večina kakor manjšina po izrebanju izgubili točno polovico svojih članov: večina od 36 odbornikov 18 in manjšina od 14 sedem.

— **Tlakovanje ulice v Zagrebu v l. 1925.** Zagrebški občinski svet jo v svoji zadnji seji sklenil, da se v tekočem letu tlakuje z asfaltno večje število mestnih cest in ulic v skupni izmeri 13.550 m² in s stroški v znesku 3.387 tisoč 500 Din; dalje bodo tlakovali 8000 m² cest z granitnimi kockami, kar bo stalo 4 milijone dinarjev. Vsega skupaj bo torej tlakovala zagrebška občina v tekočem letu 21.250 m² cest in ulic in izdala v ta namen 7.378.500 dinarjev.

— **Sleparski inženjer.** Po Gorškem je hodil delj časa 50 letni Balič, doma iz Vidma. Izdajal se je za »žolnirja« in je pravil ljudem, da so ga poslale italijanske oblasti v svrhu določitve raznih mejnih sporov. Mož je s posebno vneto naše obmejne posestnike in jim je obetal, da bo uredil vse sporne zemlje-

knjižne meje v njihov prid. — Ljudje so mu verjeli, so ga dobro gostili in so mu dajali tudi prostovoljne nagrade za njegovo delo, katerega pa seveda ni nikdar izvršil. Izdajal se je tudi za predsednika večje stavbne družbe, ki je hotela obnoviti porušene hiše in gospodarska poslopja obmejnih posestnikov to in onostran naše meje. Končno pa so tega lažni inženjerja le »pogrnili« in so ga izdali sodišču. Mož je bil obsojen radi do sedaj dokazanih sleparij na 22 mesecev ječe in na denarno globo 1800 lir. Seveda bo moral poravnati tudi vse prisiljene predjume.

— **Cestni rop.** Na cesti med Hotico in pristavo »Jula« so napadli neznani roparji, oboroženi z vojaškimi karabinkami, trgovca Josipa Friderika, ki se je vračal iz Cirkovca domov v Beltince. Roparji, ki so obkolili voz, so mu vzeli povrtnik, čepico, vrečo soli in nekaj denarja, nakar so pogнали konja in zbežali v gozd.

— **Samomor.** V Subotici se je ustrelil na svojem stanovanju vpokojeni železniški inženjer Albert Engel. Vzrok samomora ni znan. Pravijo, da je bil mož čudak svoje vrste.

— **Protin ozdravite najlažje, ako pijete Radensko vodo!**

Iz štajerske.

Skrinica SLS na Štajerskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

š Nova imena celjskih ulic. Celjski občinski svet je sklenil dve novi še neimenovani ulici imenovati po dr. Tavčarju in Mihi Vošnjaku. Obenem je sklenil imena ulic, ki so slovniško napačna, popraviti in naročiti nove tablice.

š Ledene plošče na Dravi. Na Koroškem je nastopilo zadnje dni južno vreme, ki je razbilo led, ki plava sedaj v velikih ploščah skozi Maribor in Ptuj.

š Železniška nesreča v Brežicah. Na breziškem kolodvoru sta v sredo trčila dva tovorna vlaka. Smrtne nesreče ni bilo nobene, pač pa je materialna škoda zelo velika.

š K umoru v Studencih. Tržaško sodišče je obvestilo po našem konzulatu v Trstu mariborsko sodišče, da mu bo izročilo morilca Čiča. V kratkem bo prepeljan v Maribor. Italijanske sodne oblasti so sklenile Čičevo izročitev s to motivacijo, da ni optiral za Italijo in da je pristojen v studeniško občino, kjer je bil rojen. Prvotno se je mislilo, da bo potek preiskav trpel vsled tega, ker je bil Čič aretiran v Trstu. Lastnih državljanov pa nobena država rada ne izroča tuji državi v pregon.

Iz Ljubljane.

Skrinica SLS v Ljubljani je

4.

Kandidat:

Dr. Anton Korošec

Namestnik:

Franc Terseglav

lj Vojna posojila. Kakor izvemo iz dobro poučenega demokratskega ljubljanskega vira, bo Mestna hranilnica nadomestila ljubljanski mestni občini vso izgubo, kolikor jo je utrpela vsled podpisovanja vojnega posojila na povelje tedanje liberalne mestne občinske uprave in vsled agitacijskih pozivov na podpisovanje vojnega posojila v »Slovenskem narodu«.

lj Umrla je včeraj popoldne gospa Marija Simončič. Pogreb bo v ponedeljek ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Resljeva cesta 27. Svetila ji večna luč. Preostlim naše sožalje!

lj Srebrno poroko praznujeta danes višji sadjarski nadzornik Martin Humeč in njegova soproga Marija. Še mnogo srečnih let!

lj Ata. Črno dekle, geboreno Strebsam, ki pri gospodu, ki so sedaj za Topolavca, stole prestavlja in mize premika in denar od ljudi pobira, je bilo v soboto po kosilu strašno slabe volje. Tam zadaj, im Rodolubenzimmer, je hotelo prestaviti stole, pa je sedel tam človek, ki so ni umaknil, pa samo kislo vodo je pil.

Črno dekle je od same jeze prevrnilo stol, ko je šlo iz sobe, da so prišli sam gospod, ki so sedaj za Topolavca, pogledat tja zadaj, kaj je. Pa so pogledali gospoda, ki je sedel za mizo, potem so pa dvignili desno roko, stegnili kazalec in napravili z njim po čelu precej krogov. »Aha,« je reklo končno črno dekle, »schoon verstehen« Črna jeza črnega dekleta se je pa spremenila v svetlo rajsko veselje, ko so stopili v sobo ata, der richtige ata, ganz munter, frisch und jugendlich, kakor frišen popelječek. Ko so se ata izlupili iz treh sukenj in odložili svoj klobuk s krivčki, echt raeman, bitte sehr, so pa zagledali gospoda za mizo: »Jessas, aber a so a Freud!« Kaj pa oni tukaj danes? Ali danes niso za Pepeta pri »Narodu«? Ja, kajpak, kajpak, blk naj dela, ki je močan, ne pa gospod, ki so vsak dan za Pepeta pri »Narodu«. »Pa ravno prav da so prišli,« so rekli ata in naročili: »Slišijo, oni, ki so za Pepeta, ali vejo oni, kdo je ta Blok, ki v Ljubljani kandidira?« — »A ne veste? To so velik gospod, pa dohtar je!« — »Lej no, lej,« so se začudili ata in so založili košček šunkenkča, pickfein, bitte sehr, in prigriznili košček kruhka, »jaz sem pa mislil, da je to tisti Blok, ki je za calmarkerja v Kofe Nacional, ki mu pravijo nacional blok!« »Ne, ne,« so rekli gospod, ki so vsak dan za Pepeta pri »Narodu«, to so dohtar, gospod dohtar, vejo! O, ta dohtar bodo zmagali, kdo pa naj,« — »Seveda bodo zmagali,« so rekli ata in porinili krožnik z ostanki nastrganega hrena na stran, »v Ljubljani morajo zmagati gospod dohtar! Also, slišite, danes Doktorwein, za naja dva, von dem, der was is ganz spezial!« Pa sta ga zadovoljno žrčkala, den Doktorwein, gospod ata in gospod, ki so vsak dan pri »Narodu« za Pepeta, potem sta jo pa zavila še zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, kjer sta dohtarila tako dolgo, da so ata še danes ata, gospod, ki so vsak dan za Pepeta pri »Narodu«, so pa postali za nedeljo oberpepe.

lj Predavanje o napovedi osebne dohoda. Nine bo v petek, dne 23. t. m. ob 7 zvečer v Rokodolskem domu.

lj Umrla so v Ljubljani: Marija Javoršek, služkinja, 26 let. — Justina Čemaš, postrežkova hči, 10 mesecev. — Milan Planička, delavec sin, 2 leti. — Franciška Gregorin, zasebnica 78 let. — Jakob Jazbec, občinski ubožec, 73 let. — Rozalija Jurjevčič, godbenikova hči, 5 mesecev. — Helena Miglar, postrežkova, 59 let. — Fran Lauter, kovaški pomočnik 21 let. — Albin Kupci, bivši posestnik, užitekau, 85 let.

lj Ministrstvu za vojno in mornarico so potrebni podatki onih živčih vojni obveznikov, ki so bili za časa svetovne vojne odlikovani z vojaškim redom Karadjordjeve Zvezde z mečji (zlatim ali srebrnim). Imejteji tega odlikovanja, ki stanujejo v Ljubljani, se pozivajo, da se do konca meseca januarja 1925 s tozadevnim dekretom ali legitimacijo zgledajo v vojaškem uradu v Mestnem domu, kjer bodo vpisani v seznam, ki se pozneje vpošlje vojaški oblasti.

lj Kadar Cotič s stare Martinove ceste kaj v »cajtenge« da, mora že nekaj posebnega bit. Tako bo danes postregel vsem svojim cenj. gostom z domačimi krvavimi, jetrnimi in mesenimi klobasami in izborna kapljico. (287.)

lj Pojasnilo. Te dni smo poročali, da je policija aretirala g. Josipa Komidarja radi razžaljenja kralja. Kakor smo zvedeli, je cela zadeva taka le: G. Komidar je pred par dnevi v neki družbi rekel: »Danes sem pa videl v a š e g a kralja, ki se je peljal skozi Ljubljano.« G. Komidar je namreč ameriški državjan. Nek navzoči Srb je na omenjene besede ogorčen vstal in dejal, da smo ujedinjeni, da je Aleksander kralj nas vseh in da bo Komidarja naznanil radi razžaljenja Veličanstva. G. Komidar je nato sam vstal in rekel, da je pripravljen takoj iti z njim na policijo. In res sta oba šla na policijsko ravnanje, kjer so g. Komidarja pridržali v zaporu. Ko se je policija prepričala, da ana celi stvari ni prav nič, je seveda takoj izpustila g. Komidarja.

lj Posledica neprevidne vožnje. Predčerašnjim je pripeljal posestnik Josip Hren iz Perova v Ljubljano prešiče na prodaj. Mož je ustavil voz na Karlovski cesti pred Pengovovo gostilno. Tam je izstopila njegova 69 letna žena Marija iz voza. V tistem hipu se je pripeljal v naglem diru po Karlovski cesti hlapec Ciril Terlep in je zavil na cesto Za Gradom. Pri tem je trčil v Hrenov voz in ga je prekrnel. Voz je podrl tudi ženo Hrenovo, ki si je zlomila pri padcu desno nogo pod kolonom. Ženo so prepeljali z rešilnim vozom v bolnico.

lj Tatvine v Ljubljani. Izpred trgovine M. Hribernika v Tavčarjevi ulici je bila ukradena izložena bala belega blaga v dvajsetih kosih, vredna 8000 Din. — Iz sobe Jurija Kovarja v Cerkveni ulici je bila ukradena zlata moška ura z dvema pokrovoma in zlatimi kazalci, vredna 3000 Din. — Iz gozdčiča posestnika inž. Josipa Endliherja je bilo ukradenih 10 malih smrek v vrednosti 200 Din. Sumijo, da so pokradli smreke fantalini in so jih prodali za božična drevesca. — Neki znan berač, ki se je že delj časa polikal po ljubljanski okolici in je izvršil več tatvin, je ukradel pri beračenju več zimskih sukenj in razne obleke. Mož je prodajal ukradeno obleko pri raznih strankah, ki pa niso kupile od njega ničesar, pač pa ga je eden ovadil, toda mož je pravčasno pobegnil.

Zanimivosti.

NAJBOLJ REDKA KNJIGA PRETEKLEGA STOLETJA.

Med največjimi redkostmi novejšje literature je genialni mladinski roman Dickensov: Pickwick Papers. Prva izdaja znamenite knjige je brez dvoma najdražja knjiga zadnjega stoletja; kajti za en izvod so plačali 20.000 predvojnih mark, ceno, ki so jo dosegla le najslavnejša prva dela, tako prvi Shakespeare — folio. Danes poznamo komaj pol tucata popolnih izvodov. Vzrok je v prvi vrsti ta, ker je roman tedaj še neznanega Boza — psevdonom Dickensov — izhajal v sešitkih, prvi sešitek, 31. marca 1836, in sicer vsak mesec enkrat. Prvi trije sešitki so se tiskali samo v 400 izvodih, in za vsak tak sešitek so plačevali v zadnjem času po sto funtov. Najvišja je bila že označena cena 20.000 mark, ki jo je dosegel v aprilu 1916 na neki ameriški dražbi prav dobro ohranjen izvod, z eno stranjo izvirnega rokopisa.

NAJVEČJI DRAGULJ SVETA.

V muzeju v Chicagu se nahaja drag kamen, ki je sedaj največji na svetu; je pa to bel topas, ki tehta 90 funtov, po naše 41 kg. Izračunili so, da bi lahko z njim okrasili 200.000 prstanov.

ARHEOLOGIČNA IZKOPAVANJA NA KRIMU.

Ze pravljice o Orestu in Ifigeniji nam pravijo, da je polotok Krim stara kulturna dežela. Pa ne samo stari grški vek, tudi srednji vek je imel svojo veliko kulturo, posebno Heraklejev polotok z mestom Herones, kjer je bil krščen ruski knez Vladimir. L. 1848. je priobčil Z. Arkas prvi popis Heraklejevega polotoka in njegovih starostnosti. Opis stolpov v njegovem delu je privabil zmeraj nove učenjake. Ščasnoma so odkrili večji del nekega starega mesta. Nastalo je več teorij o njegovem postanku, govorili so o uganki Heraklejevega polotoka. Vedeli so, za kaj gre, a določba časa jim ni šla skupaj, vsak je trdil svoje. Nekateri arheologi so trdili, da je bilo mesto zgrajeno v mikenski dobi, 1200 do 1000 let pred Kristusom, torej približno takrat, ko se je vršila Trojanska vojna; drugi so trdili, da je nastalo mesto za časa preseljevanja narodov. V lanskem septembru je odpotovala nova ekspedicijska tja, vodil jo je akademik J. Borozdin. Hotel je izkopavanja poglobiti in tako starost stavbe določiti. Sredi med obzidjem so dobili dve cisterne, zunaj pa gospodarska poslopja; vse skupaj je imelo vojaški značaj. Nadaljno raziskovanje je odkrilo posebnovrsten štirioglat stolp, slednjič rimski nekrolog iz prvega stoletja po Kristusu in vrsto grobov z običajnim inventarjem posod in novcev. Uganka Heraklejevega polotoka je bila rešena, čas postanka določen in ravno tako namen stavb. Vidimo politično zgodovino Krima kot stikališča vzhodne in zahodne kulture, rimsko oporišče v času največjega razmaha rimskega imperializma v prvem stoletju po Kristusu.

NEPRIČAKOVANA ODLOČITEV.

Španec je zatrjeval Portugalcu, da je sveti Peter bil Španec. Portugalec pa je vztrajal na tem, da je sveti Peter bil Portugalec. Stavila sta in se zedinila v tem da naj o tem razsodi prva oseba, ki jo srečata. Bil je portugalski plemič. Španec se je temu dogo upiral in pristal še le na zatrdilo, da bo razsodba povsem nepristranska. Plemič je dejal: »Sveti Peter je bil gotovo Španec, kajti če bi bil Portugalec, bi pač nikoli ne bil zatajil svojega Gospoda.«

O FILIPU II.

Neki portugalski trgovec je kupil v Indiji krasen diamant za 70.000 kron. Ko ga je pokazal kralju Filipu II. in mu označil ceno, ga je Filip pobaral, kako da je bil tako neumen in dal tolikšno svoto za navaden kamen. Tedaj je draguljar odgovoril: »Ko sem kupoval diamant, sem se spomnil, da Vaše Velikanstvo še živi. Odgovor je bil kralju tako všeč, da je takoj odkupil diamant. Seveda je imel draguljar pri tem precejšen dobiček.«

O MISLIH NA SMRT.

Sin nekega meščana je šel po polju. Prišel se mu je, da je srečal pomorščaka in govorila sta o vseh mogočih stvareh. V pogovoru sta prišla tudi na svoje stariše in mornar je rekel: »Letos mi je utonil oče, pred petimi leti pa stari oče! Oni ga je vprašal: »Kako je pa umrl tvoj praded in ostali predniki?« Mornar: »Vsi so potonili.« Meščanov sin je dejal: »Tedad bi jaz pač ne ostal mornar! Se mar ne bojiš, da boš utonil tudi ti, če ostaneš mornar?« Mornar ga prekinje: »Kako je pa tvoj oče umrl?« — »Naravne smrti v postelji!« je bil odgovor. — »Se ne bojiš, da tudi ti v postelji umreš?«

POVIŠAN PESNIK.

Lillencron je vsak dan dobil silno množico pisem, prošenj, rokopisov in najraznovrstnejših posvetil, da je tako le za najnujnejše dopisovanje porabil dnevno več ur. S hvalo ni skoparil, zato je bil on tudi zatočišče vseh mladih pesnikov, ki so si od pohvale takega mojstra obetali skorajšnjega napredka. Mlad pesnik ki mu je bilo silno veliko za priznanje Lillencrona, mu je nekoč poslal celo kopico še ne objavljenih spisov

in ga prosil za oceno le-teh, zraven pa napisal kriticno z naslednjo vsebino.

»Vselej se čutim povišanega, kadarkoli me kak pameten in razsoden mož pograja.« Lillencron je stvari pregledal in jih poslal nazaj z odgovorom: »Domnevajte si, da sem vas povišal v velikega vojvodo!«

AVSTRIJSKI KRONSKI DRAGULJI.

Prejšnja avstrijska cesarica Zita je pri madridskem sodišču vložila po pravem zastopniku tožbo proti nekemu tamkajšnjemu zlatarju, češ, da si je na nezakonit način prilastil avstrijske kronske dragulje. Med dragocenostmi je velik križ, sestavljen iz 96 biserov, dalje zavrtnica iz 34 biserov, tiara iz dveh velikih demantov v podobi hruške, dva antična diadema, znani kronski demant »El Florentino« in več dragocenosti v briljantih. Brez ozira na zgodovinsko vrednost znaša demarna vrednost vseh teh dragocenosti okoli 12 milijonov peset. Cesarica je tožbi priložila tudi dokumente, ki opravičujejo njene pravice; sodišče je dokumente sprejelo, kar znači za cesarico dober potek pravde.

TURKA-ŽELEZNICA NA PRODAJ.

Čez sedlo Turka v skupini sv. Gotharda v Švici pelje ozkoletna električna železnica Brieg—Gletsch—Andermatt—Disentis. Je med najlepšimi na svetu, in kljub temu je morala lastnica, zasebna družba, likvidirati. Hoteli so jo prodati, izključna cena je bila dva in pol milijona frankov. Samo en kupec se je oglašil in je ponudil 1.700.000 frankov. Sodišče bo odločilo, če se sme sprejeti ponudba, ki je pod izključno ceno.

LJUDOMILI LETALCO.

Sloviti francoski misijonar Peter Bourgede je umrl sedaj na Novi Gvineji. Kakor znano, morajo biti na Francoskem tudi duhovniki vojaki. Potrjen je bil k letalcem, zmagel je v 28 zračnih bojih, bil je častnik častne legije in s 14 palmami je bil okrašen njegov vojaški križ. Izvežbal se je za poseben boj s prijetnimi zrakoplovi, ker ni hotel nikogar ubiti. Če sestreliti letalo, se letalec ne more rešiti, opazovalec v zrakoplovu ima pa še zmeraj padalo (padalni dežnik) in tako lahko uide smrti. Ljudomili letalski misijonar kljub vsem svojim zmagam tudi res ni nikogar ubil in mu je to priborilo sloves, kakor sicer ni običajno.

KAKO SO SLONA ZASTRUPILI.

Prof. dr. Kral pripoveduje v »Farmi«, kako so svoje dni otrovali slona, ki je bil že silno od starosti opešal. Tisti dan so se sešle vse dvorne gospe, da bi videle, kako bodo usmrtili slona, ki se je bil vsem tako prikupil. Prof. Lechner je stopil bliže ter podal slonu prvo žemljo, v kateri je bil skrit ciankalij. Slon je bliskoma spravil pod streho tisto trohico kruha pa gledal, da bi še kaj dobil. Vse tiho. Čez eno minuto se je prof. Lechner odločil za drugo žemljo, napolnjeno s ciankalijem. Ali slon se ni zmenil za žemljo. In med damami se je začelo šepetati: Mar ni strupa za slona? Ali toliko, da mu je prof. Lechner ponudil tretjo žemljo, je zagrmel velikan po tleh in v par trenutkih je bilo po njem.

Krasne svilene podloge

za damske kostume in plašče po zelo ugodni ceni
ima v zalozji trdka

Drago Schwab — Ljubljana.

Po svetu.

sv. Katoliška univerza v Milanu pridobiva večji ugled v znanstvenem svetu. Z letošnjim novim letom je tudi od države priznana kot enakopravna z drugimi visokimi šolami v Italiji. Dne 11. t. m. se je na univerzi vršila slovesna proslava tega dogodka. Navzoči so bili milanski kardinal Tosi ter mnogo odličnih znanstvenikov in prijateljev univerze. Govorili so med drugim rektor P. Gemelli, profesor Ballini in P. Matej Crawley. Univerzo vzdržuje italijansko katoliško ljudstvo. Samo milanska nadškofija je v preteklem letu zbrala zanjo 134 tisoč lir.

sv. Papežev rodovnik. Dr. Novelli je izdal ob začetku Svetega leta obširen in zanimljiv opis o zgodovini rodbine Ratti. Doslej so mogli zasledovati papežev rodovnik samo do leta 1600 nazaj, s Hieronimom Rattijem kot praočetom; Novelli je pa prišel do leta 1389, na Jakoba Antona Ratti. Dognal je nadalje, da je bil ta Ratti potomec Rattijev od San Nazario, Bicocca in Gomba in da se more rodovnik, čeprav s presledki, zasledovati nazaj noter do leta 1000. Rattiji so bili vitezi sv. Mavricija in so se večkrat odlikovali; Pij XI. je torej potomec ene od starih plemenskih plemiških rodin. Brez presledka gre rodovnik nazaj do leta 1206, do Nikolaja Ratti, torej do časa velikega papeža Inocenca III. Novelli nam pripoveduje posamezne črte o Nikolajevih potomcih, tako o Bernardu Ratti, ki je leta 1377 v imenu svojega rojstnega mesta Cherasco prisegel zvestobo vojvodi Ludoviku Orleanskemu, o Odinu, Jakobu, Nikolaju, Odinu II., Bernabotu, Jakobu Antonu, ki so bili v letih 1306—1414 župan v Cherasco. V 16. stoletju beremo o Karlu Antonu Alojziju Ratti, ki je bil leta

1586 v službi pri vojvodi Amadeo Savojskem, je postal 1588 vitez Malteškega reda, se je odlikoval v vojski kot savojski poveljnik in je v visoki starosti umrl leta 1638 kot župan v svojem rojstnem mestu, od vseh spoštovan. Staro geslo Rattijev se glasi: Virtus beatus efficit (krepost nas napravi srečne).

sv. Profesor dr. Jaroslav Sedlaček, profesor biblične znanosti in orientalskih jezikov na češki univerzi v Pragi, je umrl dne 3. januarja, star 64 let. Bil je priznan učenjak. Sodeloval je pri velikih mednarodnih znanstvenih podjetjih (>Dictionnaire de la Bible« in »Patrologia Orientalis«) in izdal mnogo važnih znanstvenih del. Rad se je udeleževal mednarodnih znanstvenih shodov; večkrat je v znanstvene svrhe potoval v Orient in v druge dežele. Prepotoval je velik del sveta; tudi v Sloveniji se je večkrat mudil.

sv. Konec hofratovstva v Avstriji. Teme-ljem novega naslovnega reda za avstrijske zvezne nameščence čim dvornega svetnika odpade. Poslej se bo podeljeval hofratski naslov zgolj kot odlikovanje.

sv. Dar madžarskim pisateljem na Češko-slovaškem. Posl. dr. Kirmendy-Ekes v Košicah je daroval literarnemu društvu Kazinczy v Košicah svojo krasno vilo v Banku. Društvo preuredi vilo v okrevališče za svoje člane.

Excella

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana, Palača Ljubljanske kreditne banke

Turistika in sport.

Sportni teden.

V Berlinu bodo priredili v drugi polovici marca sportno razstavo. Imela bo tele oddelke: Splošno in znanstvo (zgodovina, higiena, fiziologija, psihologija, anatomija, razsaža, statistika, pcuk, organizacija); telovadba; igra na prostem in igre z žogo; vodni sport (veslanje, jadranje, motorni čolni, kanuji, sportna pristanišča, lesene hiše in njih oprema, šotori, rešilne priprave); gimnastika; alpinizem in potovanje (turistika, naprava potov, mladinska zavetišča, gorske kočice, zemljevidi, kuhinjska oprema, glasila); ribištvo; jahanje in vožnja; kolesa (navadna kolesa, motorna, mali avti, garaže, orodje); zrakoplovstvo; lov in streljanje; sport in meda; letovišča in zimovišča; sport in umetnost; sport in knjiga; sport v fotografiji in filmu; oprave za telovadnico in sportne dvorane; pisarne; sport in radijo.

V zadnjem »sportnem tednu« omenjeni Novozelandci, All Blacks imenovani, so pokazali tudi v Parizu, da so razred zase. V stadiju v Colombes se je nabralo nad 45.000 gledavcev, da si ogledajo te najimnitnejše rugby-igravce sveta. Proti Novozelandcem je nastopilo moštvo Pariza. Gosti so napravili s Francozi, kar so hoteli, in je vendar rugby tudi že na Francoskem nekaka narodna igra. Zato tudi rezultat 37:8, čeprav za Francoze naravnost katastrofalen, še nikakor ne kaže prave moči Novozelandcev.

Nekdo je sestavil dežele sveta, ki so nastopile pri olimpskih igrah v lahki atletiki, po točkah, ki jim pritičejo z ozirom na število prebivalstva. Prva je Norveška s 84,5 točkami, nato Finska 76,5, Švedska 50,5, Švica 40, Uruguay 44,5, Estonka 40,5, Danska 35,3, Nizozemska 19, Belgija 14,9, Argentina 10, Francoska 9,1, Anglija 7, Ogrska 6,8, Amerika (Zedinjene države) 6,1, Avstrija 3. Kje smo mi? — Ubogi Hoff! Prosil je norveško lahkoatletsko zvezo, da bi smel v Ameriki te kmovati, pa so mu prošnjo odbili. Zadnji uspehi Nurmija so ga pa še enkrat zdržali in je spet prosil. Kaj je dosegel, še ne vemo. — V Ameriko bo šel tudi angleški tekač Hill, imejitelj angleškega rekorda ene milje, 4:13,4. Svetovni Nurmijev rekord je 4:10,4.

Strassbergerjev težkoatletski rekord 155 kg ne drži; poročila so se izkazala kot napačna. Ostane torej Rigoulot s 152,5 in Güssler s 157,5. Rigoulot je potegnil te dni obojerno 120 kg kvišku, nov amaterski svetovni rekord. Doslej je bil rekord 116 kg: Rigoulot, Görner, Graff, Rondi. Profesionalni: Bonnes 116, Steinbach 120 kg. Brali smo o 125 kg Francoza Maspolija, starega francoskega mojstra, a ni bilo nobene komisije zraven.

Rokoborba v Berlinu je veliko pridobila, ker je prišel zraven tudi estonski svetovni mojster Jaago. Poddubnij se je močno udaril na roko in mora počivati; upajo pa, da se bo končnih bojov le še udeležil. Schikata pa ne morejo privabiti, preveč zahteva. Je pač na Ameriko navajen.

Bokser Mickey Walker je premagal Mc. Tigues-a v 12 rundah po točkah; Carpenter se bo menda boril s švedskim mojstrom Perssonom; Gibbons, bodoči nasprotnik Firpojev, je potolkel Burkeja po točkah (Burke je treniral dolgo časa z Dempseyem in je prvovrsten).

Plavača Arne Borg in Weissmueller pridno trenirata. Amerikanec je plaval 50 yardov v 22,8 in 100 metrov v 58,8, Šved pa v Parizu — na potu v Ameriko — 100 m v 1:09 in 400 m proti štirilanski francoski vrsti v 5:06,2. Do 400 m je vsekakor Weissmueller boljši, na daljše razdalje pa Borg.

Evropsko moštvo v hokeju na ledu si je priborila Češkoslovaška. Igre: Avstrija-Belgija 2:0 (1:0); Češkoslovaška-Svica 1:0 (0:0); Avstrija-Svica 2:2 (1:0); Češkoslovaška-Belgija 6:0 (4:0). Točk so pridelali Čehoslovakom šest, Avstriji tri, Švici dve, Belgiji eno. — 21. in 22. februarja bodo priredili v Oslo (prej Kristiania) tekme za svetovno moštvo v hitrosnem drsanju. A vsled nizke temperature se led kar noče delati in imajo tekmeči kaj malo prilike za treniranje. Udeležba bo prvovrstna, seveda samo Skandinavci in Amerikanci ter Finci. Finci bodo poslali v boj Thunberga, svetovnega mojstra 1923, potem Skutnaha, Wallenusa in Pitila, moža bodočnosti. Amerika bo

poslala Jewtrawa, zmagovalca na 500 m v Chamonix, Švedska Wingnerja in Ballangrud, Norveška pa celo vrsto izvršnih domačinov: svetovnega in evropskega mojstra 1924 Carsena, Oskarja Olsena, Haraldja Ströma, svetovnega rekorderja na 5000 metrov itd. Zbran bo cvet vsega sveta. Umljivo je tudi, da se bodo tokem udeležili samo severnjaki, saj so tam prilike treniranja najugodnejše.

Današnje drsne tekme na drsališču SK Ilirije so razvrščene sledeče. Prvo tekmovalje prične ob pol 9 in sicer juniorska tekma. Spored je sestavljen iz osnovnih likov, od katerih bo zahtevala večje verziranosti zanka in osmica na eni nogi. Nekako uro kasneje prične damsko tekmovalje, ki ima nekoliko lažji spored, kot juniorsko ter ga bodo dame verjetno dobro absolvirale. Kalke tričetrt ure za damskim prične glavno tekmovalje seniorjev za prehodno darilo dr. Fuchsa. Spored je sestavljen iz izključno težjih likov ter pomenja sistematično stopnjevanje lanskega in predlanskega sporeda. Vsi tekmovalci so vztrajno trenirali ter izgleda, da ne bo velikih razlik v točkah. Pač pa bo oster boj. Kolikor je bilo mogoče razbrati iz treningov, je favorit inž. Bloudek.

Bokser v avdienci pri papežu. Znano je, da je Sveti oče velik športnik. Po vsem svetu so zbudila njegova dela o turistiki splošno pozornost. Bil je eden prvih italijanskih turistov. Pred mesecem dni se je pa vrnil iz Amerike domov v Italijo eden največjih sedanjih boksarjev, Johnny Dundee. Bil je svetovni mojster v peresni teži in je moštvoval odločil, ker se ni mogel več strenirati dol na težo. Sedaj je v lahki teži. Kaj se pravi, dobiti v Ameriki naslov svetovnega mojstra v tej ali oni kategoriji, to ve pač vsak, ki ima o sportu le količkaj pojma. V Italiji so Dundeeja seveda kar najsijajnejše sprejeli in ga vseprek vabili. In dobil je vabilo, ki je v vsem sportnem svetu izzvalo velikansko začudenje in vsestransko odobravanje: papež Pij XI. sam ga je povabil v zasebno avdienco. Dundee se je seveda takoj odzval, papež se je dolgo časa zgovarjal z njim in se je zanimal za vse dogodke iz boksarskega življenja svetovnega mojstra. Rekel mu je, da umetnost boksanja visoko ceni in da je v dnevnih mladosti tudi on boksal. Dundee je doma na Siciliji, njegovo pravo ime je Carraro. Italijani mu pa pravijo Dondero. Star je sedaj 31 let. Njegov bokskarski rekord je v zgodovini boksanja menda brez primere. Od leta 1910, ko je začel, pa do danes je imel okoli 400 dvobojev in je bil enkrat samkrat knock-out, leta 1917 v Filadelfiji. Njegov nasprotnik Willi Jackson je bil pa pozneje od Dundeeja večkrat premagan, in se vidi, da je bil tudi ta knock-out samo slučajen. V Ameriki se spleča biti mojster v boksanju; Dundeejevo premoženje cenijo na pol milijona do enega milijona dolarjev. Tekom let si je pridobil dvakratno svetovno moštvo: moštvo juniornorjev v lahki teži in pa že omenjeno moštvo v peresni teži. Boril se je tudi z drugimi bokserji, noter gor do srednje teže. V bolj težko seveda ne gre, tam kraljuje Dempsey, ki je mojster vseh mojstrov. Ameriški Italijani so dali Dundeeju priporočilna pisma na kralja, d'Annunzia in Mussolinija. Papežovo odlikovanje ga je dvignilo nad vsa ta priporočilna pisma. V Italiji bo parkrat nastopil v dobrodelne namene, prišel bo zraven tudi kralj. Misli se je v Evropi malo spočiti in iti nato nazaj v Ameriko; spretni podjetniki so ga pa seveda takoj vpregli in bo nastopil 27. t. m. v Parizu proti izbornemu Francozu Fredu Bretonnelu. Ker je ameriška šola dosti trša od evropske, ni težko uganiti, kdo bo zmagal.

Dijaški vestnik.

d Izredni občni zbor »Zarje« je v ponedeljek 19. t. m. ob 20. uri. Dnevni red: 1. Sprejem novih članov. 2. Govor. 3. Slučajnosti. — Tovariši »Zarjani«, izvršimo svojo dolžnost! Gg. starešine in tt. bratskih društev vabljeni.

Iščem OSKRBNIKA

za svoja posvetja v črnomeljškem okraju — ki bi obecnem vodil moje gostilno na Kanjarici pri Črnomlju. Odškodnina po dogovoru. Stanovanje naturalno in prosta uporaba več njiv in travnikov itd. — Ponudbe na trdko A. KAJFEŽ, Kočevje.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Iz »Jugoslovanskega sveta«.

»Politická knižovna«, ki jo urejuje F. Vodsedalek, izdaja pa »Orbis« — založba, ki izdaja znano »Prager Presse« — je kot V. zvezek v svoji prvi seriji izdala izbrane spise H. Wendla o jugoslovanskem svetu. Prevod je oskrbel J. Pelíšek. Knjiga je posvečena Masaryku, »služabniku vede, iskatelju resnice«, o nje namenu in smeri govori avtor sam v kratkem »Predgovoru«. Knjiga ni sestavljena po kakem določenem načrtu, ampak je samo zbirka člankov, ki so jih že priobčili razni listi, tako »Prager Presse«, berlinska revija »Neue Rundschau«, Frankfurter Zeitung«, praška »Slavia«, dunajska »Arbeiterzeitung« in drugi. Notranjo zvezo daje članokom, zbranim v tej knjigi, namen, ki so mu vsi skupaj služili in ki je bil: pojasniti tujemu čitatelju probleme naroda, ki ga kakor redko katerega drugega v Evropi Evropa sama le malo pozna ali pa slabo pozna. In ker moramo, kakor je nekoč dejal Masaryk, če bomo biti pravični do drugih narodov, poznati njihove probleme, je ta knjiga nekaka žrtva na žrtveniku pravičnosti.

Naslov sam, še bolj pa pogled na vsebino, nam pokaže, da obravnava Wendel te probleme s širokega, res jugoslovanskega vidika, ne mogoče samo z »jugoslovanskega«, s katerim venomer furtimašijo naši demokratje. Jugoslavija sega njemu od Soče do Črnega in Egejskega morja in ne samo od Rakega do Timoka! Članki so razdeljeni v tri velike grupe: 1. (str. 11—152) ima naslov »V mladi državi«, 2. (155—284) prinaša skice »Iz literature in zgodovine«, 3. (287—340) govori o problemih »Gospodarstva in promet«.

Uvodni članek je posnet iz Berlinske »Neue Rundschau« iz l. 1920, v kateri je Wendel dve leti prej, še pred prevratom, napovedoval bodočo neizogibno združitev južnih Slovanov. Deklamira ta članek tudi za Wendla samega nekak historičen pomen, ker govori v njem samo o onem enem narodu, ki ga tvorijo Slovenci, Hrvatje in Srbi. Toda že v njem opozarja na besede, ki jih je zapisal neki belgrajski socialistični list v začetku decembra 1918, torej še ob svežem spominu na krvavo klanje: »Bolgarski narod je identičen z nami, mi smo iste krvi in porokla, govorimo isti jezik in imamo skoro iste etnične lastnosti, in da prevladuje med Slovenci mnenje, da bo šele s pristopom Bolgarske k državi SHS v resnici rešeno jugoslovansko vprašanje. Po njegovem bi zveza Bolgarov s srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi krvnimi brati ustvarila iz jugoslovanske države jedro nove balkanske zveze, čemur se kot v obrambnem jezcu proti raznim imperijalističnim težnjam raznih vevlesil debatira marsikje in ne samo po kavarnah. — V obširnem članku, ki je posvečen volitvam v skupščino leta 1923, obravnava posamezne stranke, ki so prihajale v poštev, oriše njih zgodovino, tendence, moč in aspiracije; poseben oddelek je posvečen narodnim manjšinam. — Razprava o »jugoslovanskem edinstvu« zaključuje s »krasnim stavkom« J. E. Kreka: »Slovenec mi je ime, Jugoslovan priimek«. Posebno poročilo je posvečeno Erjavčevim »Slovencem«, o katerih pravi, da Srbi nimajo kake podobne knjige o svojem narodu. Poseben članek je posvečen »koroškemu plebiscitu in Nemcem«, v katerem žigosa vso germanizatorično prakso na Koroškem in se obrača proti temu, da bi se efekt izrabljaj kot nekako priznanje k nemištvu ali celo kričavemu pangermanizmu. »Zadnji črnožolti Jugoslovani« ima tudi svoje poglavje zase. »Moj odgovor« je Wendlu tudi še vedno nerešena zagotvetka. Širše in globlje se »Črnogorsko vprašanje« ali n. pr. »Agrarno vprašanje v Dalmaciji«. Enakim problemom je posvečena cela razprava z naslovom »Izseljevanje jugoslovanskih moslimov«. Globoko v probleme srbske cerkve in družbe posega članek »O srbskem patrijarhatu v Jugoslaviji«, v katerem pisatelj obravnava zgodovino patrijarhata od njegovega postanka l. 1219, borbe srbske cerkve v Bosni in Hercegovini in novejšo uredbo. Izven meja države SHS nas vodi njegov članek »Jugoslavija in Bolgarska«. Na koncu konstatira, da je pot do združitve kraljevine SHS z Bolgarsko še dolga, da pa je prvi korak že storjen, in s kako presenetljivo naglico se včasih razvijajo enaki razvojni procesi, kaže primer Nemcev, ki so se 1866 še bratsko med seboj klali, štiri leta za tem pa zjediniili. V zvezi s problemi tega članka je tudi članek o »Zmagi Stamboljskega« in članek »O bolgarskem prevratu in evropskem miru«.

Druga skupina govori najprej o »Majski skupščini« l. 1923 in nje pomenu za ogrske in turške Srbe. Drugo desetletje za tem obravnava »Druga vlada kneza Miloša«. Zanimiva karakteristika »Mihaila III. Obrenovića« pojasnjuje marsikaj iz srbske prošlosti in sedanjosti. »Kumanov« je plastična slika iz Balkanske vojne, »Gospod Mandl, falzifikator«, pa osvetožujoč portret iz zakulisne teme diplomatičnih intrig. Z enako pozornostjo predita človek razpravo, ki podaja pregled zgodovine srbskega socializma, kakor ščico o Vladimiru Jovanoviću, v katerem je vtolesen do-

bršen del novejši srbske zgodovine, enako kakor v L. Paču, čegar početke opisuje Wendel na podlagi Mirkovićevih knjige. S posebno pozornostjo bere Slovenec razpravo o »trdoglavem Stojanu« — Protiču, »Jovan Skerliću« pa tvori že prehod od zgodovine na drugi del te skupine, literaturo. V njem govori Wendel o Cvijiću, Vuku, Preradoviću, V. Iliću, Aškercu — na katerem ga zanima posebno njegova socialno-revolucionarna nota! — in Masaryku in Jugoslovanih.

Tretja skupina govori o bosenskih češpljah, rudah, kovinah, eksportu mesa, solunskem pristanu, narodni banki SHS, jadranski železnici, pomorski in rečni plovbi in o češkoslovaški republiki v naši trgovski statistiki. Bogata vsebina te lepe knjige se v kratkem referatu ne da izčrpati. Točna informiranost, jasno razlaganje in neomajni optimizem, verujoč v bodočnost potlačenih in zatiranih, vse to dela, da človek te reči tudi v češčini rad bere, dasi jih pozna že od drugod. V koliko se je prevajalcu posrečilo v češčino prenesti markantnost svojevrstnega Wendlovega sloga, ki dela njegovo pisanje tako mikavno, to je problem, ki ga naj rešijo Čehi, mi imamo drugega: ali bi ne mogli tudi mi dobiti take knjige? Potrebna nam je zelo!

pr Zgodovina slovanskih umetnosti. Sedmo predavanje cikla umetnostno-zgodovinskega društva se vrši v ponedeljek, 19. t. m. ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. F. Stelč: Rusko slikarstvo. Vstopnice pri blagajni.

pr Šest narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke. Za moški in mešani zbor priredil Emil Adamič. Založila in izdala Zveza slov. pevskih zborov. Cena partituri 10 Din. Lepo novoletno darilo našim pevskim zborom. V »Zvezi« včlanjeni zbori dobe po 1 izvod brezplačno, drugače pa se zbirka naroča pri »Zvezi slov. pevskih zborov« v Glasbeni Matici v Ljubljani. Prvo izvajanje bo na koncertu Glasbene Matice 19. t. m. pod Srečkom Kumarjem. Skladbe toplo priporočamo.

pr Deset moških in mešanih zborov, uglašil Peter Jeršb. Samozaložba. Naroča se pri skladatelju Petru Jeršbu v Litiji. Cena partituri, obsegajoči 30 strani, je 12 Din, 10 izvodov stane 100D in, vsak nadaljni izvod 8 Din. Litografiranje glasov je prepovedano. — Litijski skladatelj, organist in pevovodja nudi v tej svoji zbirki 10 moških in mešanih zborov, katerih bodo posebno šibekajši zbori zelo veselili. Pesmi so melodijozne, lahke. Priporočamo jih.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Nedelja 18. jan. ob 15. uri ljudska predstava pri znižanih cenah: PAGLAVKA. — Izv. Ob 20. uri: VERONIKA DESENISKA. — Izven.
Ponedeljek 19. jan. zaprto.
Opera.
Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Nedelja 18. jan. ob 15. uri ljudska predstava pri znižanih cenah: NETOPIR. — Izven.
Ponedeljek 19. jan. zaprto.
Ponedeljek, 19. januarja zaprto.

Prosvetna zveza.

Tržič. V ponedeljek 18. jan. 1925 se vrši redni »Prosvetni večer« v »Našem domu«. Na programu je nadaljevanje prejšnjega predavanja o starem Rimu. Predava tajnik »Prosv. zveze«, Pred predavanjem dve violinski točki s spremljevanjem klavirja in Straussov valček »Cvetice z juga« za klavir (4 ročno). Vabljeni vsi.

Cerkveni vestnik.

c Križanska moška Mar. kongregacija ima v sredo, 21. jan. zvečer ob 8. uri mesečni shod v družbeni dvorani. Seja predstojništva v torek 20. t. m. v Jugoslovanski tiskarni.
c Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima danes popoldne ob polštirih svoj redni shod.

MEMORANDUM

Dne 8. februarja

oddajmo VSE glasove predstavitelju Slovenije

DR. KOROŠČU
Na Kranjskem in Štajerskem je njegova skrinjica

1. — prva — 1.
v Ljubljani
4. — četrta — 4.

MEMORANDUM

Naznanila.

Rokodelski dom. V ponedeljek, 19. t. m. bo predaval v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, g. prof. dr. Jos. Jeršb o Japonski. Predavanje bo pojasnjevalo nad 60 skulpturalnih slik. Pričetek točno ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Pevski zbor kat. društva rokodelskih pomočnikov ima danes, v nedeljo, ob 11. uri v dvorani Rokodelskega doma redno pevsko vajo. Društvo vabi vse g. pevce, da se zanesljivo udeležujejo vseh pevskih vaj. Istotam se sprejemajo priglasila za novoustanovljeni tamburaški zbor.

V Mladinski dom na Kodeljevo vabi v nedeljo, 18. t. m., ob 5. zvečer Mladeniški krožek na svoj 1. čajni večer v prid novega

doma. Prvi nastop novega mladeniškega zbor. Koncert godbe. Šaljivi nastopi. Prosta zabava. Na svidenje!

Sentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek 19. t. m. ob pol 8 zvečer v svojih prostorih Župnijska ul. 1 skioptično predavanje »Potovanje po zapadni Evropi«. Predava g. prof. dr. V. Šarabon. Člani in gostje vabljeni.

Šiškarji! Drevi ob sedmih priredi naš dramski odsek predstavo »Krivoprisežnik«, narodno igro s petjem v 3 dejanjih (7 slikami) v samostanski dvorani. Čisti dobiček je namenjen za novo cerkev v Šiški.

Šišensko prosvetno društvo priredi v ponedeljek, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer skioptično predavanje. Predava g. prof. dr. Debevec: »Moderni Rim«.

Važno za občinske urade.

Po členu 2 zakona o volivnih imenikih št. 184 Ur. l. št. 67 iz leta 1922 morajo občinski uradi vsako leto od 1. do vštete 31. januarja uradoma izvršiti popravke stalnih volivnih imenikov za volitve v občinski odbor in v narodno skupščino ter imenike predložiti najkasneje do 6. februarja v potrditev prvostopnemu sodišču. (Čl. 3 cit. zakona). Le, ako je dan volitve, bodisi v občinski odbor ali narodno skupščino odrejen v času od dne 1. februarja do dne 25. februarja, določa čl. 13. citiranega zakona, da se odloži popravljanje volivnih imenikov glede katerih so volitve razpisane, do izvršene volitve, in roki določeni v tem zakonu teko od desetega dne od dne volitve namesto od 1. januarja. Ker so sedaj razpisane volitve poslancev v narodno skupščino na dan 8. februarja, se bodo vršili uradni popravki stalnih imenikov za volitve v narodno skupščino v času od 18. februarja do vštete 20. marca t. l. ter jih bo predložiti sodišču v potrditev najkasneje do 25. marca.

Veliko občinskih uradov ne razumeva pravilno tozadevnih predpisov in so mnemja, da se bodo takrat popravljali tudi ime-

niki za volitve v občinski odbor. To naziranje je napačno. Za občinske odbore niso razpisane volitve in se morejo imeniki za volitve v občinski odbor zaključiti z dne 31. januarja, ko so se poprej vanje vpisale vse osebe, ki so dotlej po zakonu pridobile volilno pravico, odnosno izbrisale one, ki so jo izgubile.

Takoj po 31. januarju je predložiti sodišču tako zaključene imenike v potrditev najkasneje do 6. februarja 1925.

Z namenom, da kolikor mogoče olajšamo poslovanje pri občinskih uradih, zlasti manjših občinah, navajamo nekaj primerov, kako se naj to opravilo izvrši.

Vsako spremembo (po čl. 2) vpiše občinsko predstojništvo v volivne imenike na podlagi sklepa članov komisije za volivne zadeve. Ker je za vsako povzročeno spremembo nemogoče sklicevati seje, je najbolje, da se zlasti za večje občine napravi takoj spočetka seznam, v katerega se vpišejo za posamezna sela nastale spremembe. Člani volivne komisije sklepajo o spremembah v večjih partijah, ali pa ob koncu meseca januarja.

V tem primeru bi se glasil zapisnik približno sledeče:

Št. Vid nad Ljubljano, dne 31. januarja 1924.

Z A P I S N I K

o seji članov komisije za volivne zadeve pri občinskem uradu v Št. Vidu nad Ljubljano zaradi popravkov stalnih volivnih imenikov po čl. 2. zakona o volivnih imenikih št. 184, Uradni list št. 67/22.

Navzoči člani komisije za volivne zadeve sklenejo soglasno, da se uradoma izvršijo popravki v stalnih volivnih imenikih za volitve v občinski odbor in za narodno skupščino, ki so se ugotovili v času od 1. do 31. januarja t. l. v priloženem seznamu. Vse te spremembe so se takoj vpisale.

I. I., član komisije.
I. I., član komisije.

I. I., župan.

Seznam o omenjenih spremembah bi se glasil približno takole:

S E Z N A M

v času od 1. do 31. januarja 1924 ugotovljenih popravkov po smislu čl. 2 zakona o volivnih imenikih št. 184, Uradni list št. 67/22.

I. V P I S I.

Tek. št.	Ime in priimek	poklic	bivališče	hiš. št.	Opomba.
a) za selo Hoste:					
1.	Oblak Anton	posest. sin	Hoste	5	se je vrnil od vojakov
2.	Kerč Ivan	dninar	Hoste	16	je postal polnoleten
3.	Bernik Franc	posestnik	Hoste	28	je bil pomotoma izpuščen pri sestavi imenikov
4.	Lovrin Jožef	preglednik fin. kontrole	Hoste	3	je bil premeščen 20. 12. 1923 k tuk. fin. kontr. v službov.
b) za selo Št. Vid:					
5.	Krmelj Janez	posestnik	Št. Vid	14	potekla je doba vsled kazni izgubljene volivne pravice (cit. sodišče in pod. sodbe)
6.	Avbelj Oton	delavec	Št. Vid	5	bo odslužil v tek. letu kaderški rok pri vojaki

II. I Z B R I S I.

a) za selo Hram:					
1.	Peternel Jernej	posestnik	Hram	6	umrl
2.	Okorn Pavel	krojač	Hram	8	umrl
b) za selo Dobrava:					
3.	Globar Valentin	delavec	Dobrava	6	se je stalno izselil iz občine
c) za selo Vrhpolje:					
4.	Čaruga Jožef	kovač	Vrhpolje	7	kaznovan radi hudodelstva tatvine

III. R A Z L I Č N O.

- a) za selo Zapuže:
1. Pod tekočo številko 1 krstno ime volivca Brencelj Anton, se glasi pravilno Janez.
b) za selo Zagorje:
2. Pod številko 14 Košir Janez se je preselil na številko 13.

Glede volivnih imenikov za ostal. selo. ni bilo nikakih sprememb.
I. I., član komisije.
I. I., član komisije.
I. I., župan.

Popravki, katere mora izvršiti občinski urad uradoma, naj se vpišejo takoj na podlagi gorajšega sklepa občinskega urada v volivne imenike, dočim se smejo popravki vsled reklamacije vpisati šele potem, ko sodišče predloži rešitev o reklamaciji občinskega urada odobri. Po 31. januarju se tekom leta

ne sme uradoma (po čl. 2) vpisati nikaka sprememba več v volivne imenike. V volivne imenike je vpisati naknadno volivce (bodisi vsled uradnega popravka ali odobrene reklamacije) vedno na koncu imenika, torej neposredno za potrdilno klavzulo sodišča in ne morda celo med že vpisane volivce.

V abecednih imenikih pa se mora seveda vpisati vsakega volivca, kamor spada po alfabetu, ker bi sicer ta imenik ne imel nobenega pomena kot pripomoček, da se najde volivce v volivnih imenikih. Volivne imenike z abecednimi volivnimi imeniki, se z rdečilo prečrtajo z ravno

Štev.

Popravljeni volivni imenik obsega strani in ima skupno vpisanih volivcev

Ako se ni izvršil nikak uradni popravek po čl. 2. gor. zakona, se naj glasi klavzula:

Štev.

Ni bilo uradnih popravkov.

Županstvo
dne 31. januarja 1924.

Uradni pečat.

Podpis županov.

Zaključijo se le stalni volivni imeniki in nikdar abecedni volivni imeniki.

Po abecednem vzorcu zaključene stalne volivne imenike z abecednimi volivnimi imeniki naj vpošlje občinski urad prvostopnemu

V predstojećem seznamu, ki soglašajo z izvirnikom, ugotovljene spremembe, so se vpisale v stalne volivne imenike za volitve v narodno skupščino in občinski odbor.

Županstvo občine
dne 31. januarja 1924.

Uradni pečat.

Podpis županov.

Občinski uradi naj zahtevajo potrebne tiskovine za dopolnitev volivnih imenikov pri okrajnem glavarstvu, katere dobi tiskovine od pokrajinske uprave.

Na vsak način je izvršiti uradne popravke v imenikih za volitve v narodno skupščino pozneje, kakor uvodoma pojasnjeno.

Gospodarsivo.

I. Ogrin:

Dohodninski davek in hišni posestniki.

V kratkem bo potekel rok za napoved dohodnine. Davčne oblasti sicer v največ slučajih ne upoštevajo napovedi. Deloma je res, da marsikaka napoved niti od daleč ne odgovarja pravemu stanju, če tudi pa odgovarja, se malokdaj upošteva. Čeprav torej davčna oblast v celoti ne upošteva napovedi, je vendar prav, da se napoved poda, ker se nazadnje kaj le upošteva, posebno odbitke, če so upravičeni. V slučaju, da podamo napoved, imamo tudi pravico priziva, kar je v slučaju, da ne napovemo dohodka, izključeno.

Za danes naj omenim le eno, zelo važno točko pri napovedih, ki se tiče dohodka od hiš in poslopij. Vsi vemo, da je danes resnični dohodek iz poslopij, minimalen. Najemnine so se res zvišale na 4—10kratni predvojni nivo, pa ne povsod, toda če hoče hišni posestnik izvršiti na poslopiju le najnujnejša opravila stane to ogromne vsote. Davkarja navadno pazi na zneske, ki jih hišni gospodar izkaže kot izrastek za popravila, a že zato se večkrat vodi pravcati boj. Le količjak večje zneske smatrajo za investicije, ki se pa ne odbijejo.

Večkrat pa hišni gospodar kar sam popravi kake malenkosti, saj imamo med hišnimi gospodarji tudi rokodelce. Tudi v tem slučaju se dotično delo in strošek ne odbije. Kar se tiče ugovorov, da so večja popravila investicije, je za slučaj pri hišah tako praktičiranje davčnih oblasti nepravilno. Če je n. pr. moral lastnik hiše napraviti v sobah nove peči, ker so stare popolnoma odpovedale — peč traja le nekaj let — je nerazumljivo, da bi to bila nova investicija, od katere naj bi imel hišni gospodar novih večjih dohodkov. Kajti za to, da so se napravile nove peči, ne bo za stanovanje nikdo več plačeval. Isto bi bilo, ako bi napravil nova okenska krila, ki tudi večno ne drže. Če hočemo, da nam ne propadejo okna in vrata, je tudi treba, da se ta v dobi kakih 10 let nanovovo popleskajo. Tako je s popravili v hišah, nekaj se vsako leto popravi, nekaj pride v gotovih dobah na vrsto, če seveda nečemo, da nam poslopije propade. Davčna oblast pa, dokler od dohodka od hiše odbijemo toliko, da ostane vendar še znaten dohodek, te odbitke trpi, a kadar bi bilo radi večjih popravil odbiti več kot je cel dohodek od hiše, tedaj se kratkoma ne odbije in se to smatra za investicije — v veliko škodo hišnega posestnika.

Zato je čisto prav, ako se za popravila hiše odbije v odstotkih bruto-donosa najemnine.

Ako davčna oblast pri pridobitni trpi odstotke za obrabo in amortizacijo obratnih naprav in ako se pri hišnonajemninskem davku tudi trpi 15 odstotkov za bruto-najemnino za vzdrževanje in amortizacijo, ni nobenega razloga proti temu, da bi se tudi pri presoji resničnih dohodkov od poslopij ne moglo tega storiti. Ako se ta odbitek upelje pavšalno za vsa poslopija enako, bi bilo urediti le to, da bi se za vsa poslopija ne napravil enak odbitek. Hiša n. pr. najnovejšega tipa gotovo ne zahteva toliko popravil kakor starejša poslopija. Dalje, hiša, ki se nahaja na zelo prometnem kraju, z trgovskimi lokali se ne more staviti v isto vrsto z hišami, ki stoje v bolj samotnih krajih; kajti najemnina ni odvisna samo od hiše, ampak od kraja, kjer se nahaja zložena hiša. Zato bi bilo čisto pravilno, da se vsa poslopija razvrste v nekaj kategorij in se z ozirom na to vredi odbitek za popravila. Glede na to, da se že celih deset let ni skoro nič na hišah popravljalo in glede na to, da

črto, tako, da ostane ime volivca še čitljivo. V opombo se pri vsaki spremembi zapiše kratko utemeljitev, n. pr. ur. izbrisan 31. I. 1924, ali vpisan uradno 31. I. 1924, dočim se pri spremembi vsled reklamacije vpiše sklep sodišča. Popravljeni volivni imeniki naj se zaključijo za vsako selo nastopno:

..... strani in ima skupno vpisanih volivcev

Ako se ni izvršil nikak uradni popravek po čl. 2. gor. zakona, se naj glasi klavzula:

.....

Ni bilo uradnih popravkov.

Županstvo
dne 31. januarja 1924.

Uradni pečat.

Podpis županov.

(deželnemu ali okrožnemu) sodišču in imenikom priklopi tudi prepis gorenjega seznama o vpisanih spremembah v volivne imenike. Prepis seznama naj občinski urad poveri. Ta poverilna klavzula naj se glasi:

V predstojećem seznamu, ki soglašajo z izvirnikom, ugotovljene spremembe, so se vpisale v stalne volivne imenike za volitve v narodno skupščino in občinski odbor.

Županstvo občine
dne 31. januarja 1924.

Uradni pečat.

Na vsak način je izvršiti uradne popravke v imenikih za volitve v narodno skupščino pozneje, kakor uvodoma pojasnjeno.

obroke za zadnja tri četrtletja 1924 v znesku 4.350.000 zlatih frankov. Ko se je mudil gosp. Stojadinović v Parizu, se je razgovarjal tudi z komitejem obligacionarjev in izjavil: 1. Bodoči četrtletni obroki bodo plačani pravočasno na podlagi konvencije v Rimu. 2. Zaostanek za prvo četrtletje 1924 se bo pravočasno vplačal, tako, da bo komite mogel izplačati cel kupon z dne 1. marca 1925. kakor je bilo določeno na konvenciji v Rimu. 3. Kar se tiče zaostanka za leto 1923., se bodo razgovori takoj začeli.

g Razstava mlečnih izdelkov v Milanu. Na mednarodnem vzorčnem velesejmu v Milanu, ki se bo vršil od 12. do 27. aprila t. l., bo posebno urejen oddelek za razstavo mlečnih izdelkov. Tudi na lanskoletnem velesejmu se je vršila razstava mlečnih izdelkov, katere so se udeležile skoro vse evropske in južno-ameriške države. Ker ni bila lansko leto na omenjeni razstavi zastopana naša mlekarska industrija, poziva naš generalni konzulat v Milanu, da bi se naši industrialci udeležili razstave v čimvečjem številu.

g Izkaz Narodne banke z dne 8. jan. 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 31. decembra 1924.) Aktivna: kovinska podloga 470.0 (— 4.4), posojila na menice in vrednostne papirje 1455.6 (— 39.4), račun za odkup kronskih novčanic 1186.4, račun začasne zamenjave 303.0, državni dolg 2966.4, vrednost državnih domen 2138.4, saldo raznih računov 657.4 (+ 53.6), skupaj 9242.0; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.3, bankovci v obtoku 5974.6 (— 26.9), državni račun začasne zamenjave 368.0, državne terjatve —, razne obveze 666.3 (+ 36.7), vrednost državnih domen 2138.4, zliža 63.5, skupaj 9.242.0.

g Otvoritev želez-liske proge Užice — Varditše. Kakor poroča »Jugoslav. Lloyd«, se odpravi po naredbi ministrstva za promet proga Užice—Varditše 25. t. m. — Nasprotno pa javlja »Zagreber Tagblatt«, da se ta proga ne bo otvorila pred 1. februarjem t. l.

g Jugoslav.-madžarska trgovska zborrica. Po časopisnih vesteh bi se imela osnovati v Subotici jugosl.-madžarska trgovska zbornica.

g Znižanje diskonta v Holandiji. Holandska emisijiska banka je znižala diskontno obrestno mero od 4½% na 4 odstotke.

g Vprašanje kreditov za male obrtnike. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani je prejela od filijalke Narodne banke v Ljubljani obvestilo, da sme filijalka v zmislu čl. 24 bančnih pravil o kreditiranju in eskontiranju dovoliti malim obrtnikom menično posojilo, katero sme znašati za enega obrtnika največ 5000 Din. Posojila so namenjena malim obrtnikom in se bodo dajala le proti menici s tremi podpisi. Za ta maloobratna posojila je pri filijalki v Ljubljani razpoložna vsota ½ milijona dinarjev, pri filijalki v Mariboru pa 300 tisoč dinarjev. Posojilo morejo dobiti samo obrtniki s pismeno prošnjo na pristojno bančno podružnico. V prošnji je navesti oznake obrta in od kdaj se obrt izvršuje, popis premoženjskega stanja, zakaj se potrebuje posojilo in v kolikem znesku, nadalje imena onih, kateri sodelujejo v menici. Prošnjo je vložiti obrtniku potom svoje zadrage. Zadrage pošljejo prošnjo s svojo izjavo trgovski in obrtniški zbornici, katere predloži prošnjo Narodni banki. Mnenje zadrage in zbornice je samo informativnega značaja. Eskontni odsek pri podružnici Narodne banke temeljem svojih informacij odloči o tem, ali se da kredit ali ne. Ako je kredit odobren, pozove podružnica prosilca, da vloži menico, katere rok ne sme biti daljši nego 92 dni. Poleg posojiljemalca treba še dva podpisa. Menice bo odplačati v treh enakih trimesečnih obrokih, računeno od prvotne svote. Novo posojilo se ne da, dokler ni odplačano popolno prvo posojilo.

g Obtok bankovcev v Rusiji. Dne 1. januarja t. l. je znašal obtok bankovcev v Rusiji 595.986.200 rubljev; kritja v zlatu pa je bilo 253.600.000 rubljev.

g Derarni zavodi v Italiji 1. 1924. »Associazione Bancaria Italiana« poroča, da se je v minoletem letu ustanovilo 1630 novih družb s skupnim kapitalom 904.520.625 lir; 1175 od preje obstoječih družb je zvišalo svojo glavnico za skupaj 5.109.078.652 lir. 18 družb je preključilo svojo likvidacijo za glavnico skupaj 38.820.000 lir. Vsega se je torej vložilo 6.052.419.277 lir. Temu nasproti je prijaviilo likvidacijo 447 družb za skupaj 492.620.530 lir; izvršilo se je 21 združb za skupaj 93.287.500 lir in 317 družb je znižalo glavnico za skupaj 571.120.158 lir; vsega skupaj se je dvignilo 1.157.028.187 lir, tako da preostane od novih vložb čisti 4.895.391.090 lir.

Borze.

17. januarja 1925.

DENAR:

Zagreb. V prostem prometu notirajo: Italija 255 (2.4910—2.5210), London 299.50 (297.80—300.80), Newyork 62.50 (61.45—62.45), Paris 337.50 (341—345), Praga 185.50 (185.50—1.8850), Dunaj 0.088 (0.08550—0.08850), Curih 12 (11.9250—12.0250). Tendence čvrsta, samo povpraševanje.

Curih. Belgrad 8.35 (8.35), Budimpešta 0.007150 (0.007170), Berlin 123.60 (123.60), Italija 21.53 (21.05), London 24.7750 (24.85), Newyork 519.30 (519.50), Pariz 27.98 (28.15), Praga 15.65 (15.60), Dunaj 0.007310 (0.0073), Bukarešta 2.70 (2.65), Sofija 3.75 (3.75).

Praga. Lira 141, Zagreb 54.50, Pariz 183.30, London 162.30, Newyork 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI:

Dunaj. Živnostenska banka 865.000, Alpina 398.000, Greinitz 138.000, Trboveljska družba 473.000, Hrvatska eskomptna banka 120.000, Leykam 170.000, Hrv.-slav. dež. hip. banka 68.00, Gutmann 830.000, Slavex 195.000, Slavonija 66.000.

Križem sveta.

V Londonu je spet taka megla, da tramvaji in avtomobili nič več ne vozijo. Veliko pošto letalo iz Pariza je pa vendarle pristalo, ker so se videli iz megle antene in vrhovi visokih poslopij; vseeno pravijo, da je bil to največji aeronavlični uspeh zadnjih let.

V Breslanu (Vratislava) v Sleziji gospodinjne ne marajo več kupovati mesa na tugu, ker se je izkazalo, da je morilec Denke prodajal v Vratislavi človeško meso.

Od 1. januarja naprej se glavno mesto Norveške spet imenuje Oslo in ne več Kristianija; Oslo se je imenovalo pred letom 1624.

Belgijski kralj se je hotel peljati z avtomobilno ekspedicijo skoz Saharo; francoska avtotovrdka Citroën je pa napravila tako neokusno reklamo z njegovim imenom, da so potovanje preložili.

Carter je hotel letos nadaljevati izkopavanje v »dolini kraljev« (Tutankhamon), pa mu je egiptska vlada vsako delo prepovedala. Pritožil se je, in pod vplivom novih dogodkov in energičnih angleških korakov so mu izkopavanje spet dovolili.

V Barceloni na Španskem so zaključili veliko loterijo. Prva srečka je nesla par milijonov dinarjev; njen lastnik je tri dni pred zaključkom loterije umrl.

General Wrangel, voditelj protiboljševiške armade v južni Rusiji, je prispel te dni v Pariz in so ga ruski izgnanci kar najpriščneje sprejeli.

Najnovejša novost v Londonu so rokavice s tako barvo, kakoršna je barva človeške kože, da se bo lepota ženske roke lahko občudovala kljub rokavicam.

Iz Londona je romala nazaj na Novo Zelandijo (pri Avstraliji) krasno izrezljana hiša, 27 metrov dolga, 10 široka in 3 visoka, nekdanje darilo novozelandskih Maorijev kraljici Viktoriji. Razstavljena bo sedaj v novozelandskem mestu Dunedin. Pravijo, da je to med največjimi umetninami domače obrti, vsak del predstavlja dogodek iz zgodovine dežele.

Danski minister bogočastja Dahle bo predložil zbornici zakon, ki bo tudi ženskam dovoljeval biti duhovnice (protestantske).

Francoski ministrski predsednik Herriot je povabil 200 revnih otrok za božičnico v Pariz, jih je pogostil in obdaroval.

Mesto Neapol je imelo v preteklem letu za šest milijonov lir več dohodkov kakor stroškov.

V bolnišnici v Parizu je umrla 37 let stara ženska, 180 centimetrov visoka in 216 kilogramov težka. Osem ljudi jo je moralo dvigniti na voz, ki so ga bili morali nalašč zanjo razširiti.

V Severni Ameriki so spustili v morje največji dosedanja ameriški podvodni čoln, čez 100 metrov dolg, hitrost okoli 40 kilometrov na uro.

V Benetkah je bilo leta 1924 za 252.000 ton več blagovnega prometa kakor leta 1923; tona je skoraj tri kubične metre.

Čudno božičnico so praznovali v jetnišnici Albany v Severni Ameriki: v dvorano, kjer so se kaznjenci zbrali, je stopil upravitelj in je rekel, da so vsi prosti. Bili so težki slučajji med njimi: večina od treh do 19 let, dva sta bila obsojena na do smrti ječo.

59 let stari angleški delavec Dillaway je nehal pred 12 leti delati, imel je 1300 funtov prihrankov; prisegel je, da ne bo nikdar več delal. Ko so mu te dni vsa sredstva pošla, se je obesil.

Ker ravnatelj gledališča »Fenice« na Reki ni dovolil zagrebškemu baletu, da bi priredil par predstav, so sklenili Hrvati Reke in Sušaka, da si bodo zgradili na Sušaku lastno gledališče ali pa vsaj poslopije za variété.

Pariški tatovi so si izmislili novo zvijačo: z avtomobilom drvi po cesti, poderejo v najprej izbrano žrtev, skočijo ven, da bi pomagali, in takrat dotičnika temeljito oropajo.

Sadni vzorčni semenj v Padovi se bo vršil od 5. do 19. junija in si ga iz Rima prihajajoči naši ljudje lahko ogledajo.

Opatijo je obiskalo v preteklem letu 7100 Avstrijcev, 6900 Ogrrov, 5600 Čehov, 2100 Nemcev, 1558 Jugoslovancev itd., skupaj 32.000 oseb; leta 1919 780, 1920 1770, 1921 3800, 1922 7500, 1923 18.350.

Na Francoskem ima že čez 15.000 vasi in mest svoje vojne spomenike. Vlada je sedaj izjavila, da ne bo dala v ta namen nobene podpore več; dala je bila že 12 milijonov frankov.

Kanadski princ Ralley of Odhley živi sedaj v švicarskem mestu Lugano. Izredno je radodaren. Če vidi na cesti človeka, ki se mu zdi reven, takoj ga bogato obdari. Večkrat že je bil opazoval zelo preprosto oblečeno ženo; nekoč se ji je na skrivnem približal in ji je stisnil pet frankov v roko. Nemalo se je začudil, ko ni hotela vzeti denarja: bila je prinčezinja Viktorija, sestra angleškega kralja.

DOBERMAN
15 mesecev star, z rodov-
nikom, se ugodno proda.
Franc Poljansek, Lesce.

Prikrojevalni

lečaja za ženska in moška
oblačila se priredijo v Mari-
boru v dekliški in meščan-
ski šoli, Cankarjeva ul. 5.
V ženski tečaj se sprejema
tudi privatnice. Vpisovanje
se vrši v nedeljo, 25. janua-
ria 1925 od 9. do 12. ure.
Poučevalo se bo vse mo-
derne kroje. Se priporoča
za obiljen obisk

IVAN BIZJAK
krojaški mojster in konces.
strokovni učitelj.

Dobro ohranjena
ŠIVALNA STROJA
prodaja po ugodni ceni. Na-
slov pove upravo pod 347.

Česar ne veš

v zemljeknjižnih, davčnih,
finančnih in amer. zadevah;

če se ne spoznaš

v raznih prošnjah in raz-
ličnih oblastih ali če po-
trebuješ posredovanje;

če kupuješ ali prodajaš

nepremičnine in premičnine,

vprašaj!

Za odgovor nakaži 10 Din ali
pošlji v znakmah na naslov:

Josip Saje,

Ljubljana, Mesni trg 25.

Mesto HISNIKA

Uče krepak mož, ki je po-
polnoma vešč vrtinarstva in
zidarstva. Več se izve pri
Cotiču na Martinovi cesti.

FRANC JAGER

tapetnik in dekorater

Ljubljana,

Kolodvorska ulica 27,

se priporoča slav. občinstvu

za vsa v njegovo stroko

spadajoča dela. - Naprava

vseh vrst modrocv, žimic,

čotmanov, divanov, vseh vrst

garnitur. Popravila se hitro

in solidno izvrše. - Cene

konkurenčne. 293

Kateri

dobri človek

BI POSODIL vdovi 3000 Din
za dobo 6 mesecev proti
mesečnemu odplačilu? Do-
tistikn dobi na željo tudi
stanovanje in hrano. - Po-
nudbe na upravo lista pod
šifro »STANOVANJE 319«.

JABOLKA

in SUHE HRUSKE

samo prvovrstno blago, ku-
pimo vsako množino. Po-
nudbe s količino in najnižjo
ceno na upravnitvo »Slo-
venca« pod »Takojšnje pla-
čilo« št. 227.

KUPIM
»SLOV. VECERNICE«
dobro ohranjene, zvezke
1-16, 21, 27, 29 in 36 proti
dobremu plačilu ter Kole-
darček Družbe sv. Mohorja
1. 1861 in 1863. Ponudbe z
navedbo cene na: profesor
Jos. Osana, Ljubljana, Za-
tiška ulica 1, I. nadstropje.

Če oddajate

sobe, stanovanja, lokale,
trgovine, gostilne, JAVITE
naslov »POSREDOVALCU«,
Ljubljana, Sv. Petra c. 23.

Kupim STAVBIŠČE

600-800 m² v mestu ali na
najbližji periferiji. - Po-
nudbe na upravo lista pod
šifro: »Stavbišče št. 338«,
kjer se izve tudi naslov.

Morska trava

prima, dobavi NAJCENEJE
»FRUCTUS«, Ljubljana
Tabor 2. 328

Kože divjačin:

divjih in domačih zajcev,
lisic, kun, diharjev, polhov
itd., kupuje po najvišjih ce-
nah PETER SEMKO, Ljub-
ljana, Križevniška ulica 7.

SLUŽBE ISCEM

za gospodinjstvo. Govorim slo-
vensko in nemško. Grem k
gospodu ali k mali družini,
tudi na deželo. Ponudbe na
upravo lista pod št. 320.

FRANCOŠČINO

in nemščino poučuje dipl.
učiteljica. Prijave pod šifro
»Bouvard« na upravo.

GOSPODIČNA

z nekaj posvetva event. z
večjim premoženjem, se želi
v svrhu ženitve seznaniti z
gospodom v starosti 35-40
let. Kdor reflektira na do-
bro gospodinjstvo in srčno na-
obraženo ženo, naj pošlje
polni naslov na upravo pod
šifro »Značaj«. 331

PRAZNA SOBA

s posebn. vvhodom, se odda
za februar. - Naslov pove
uprava lista pod št. 332.

VARUHINJA OTROK

se sprejme, stara od 15-17
let. IVAN JAMAR, BLEJ.

UCENCA

za brivsko obrt sprejem
takoj. - Ivan Schweifer,
brivec, Črnomelj. 335

SOBA

priprosta in prijazna, se ta-
koj odda v šentpeterskem
predmestju. Po želji tudi za-
jutrek. - Več se poizve v
upravi lista pod št. 337.

PRODAJALCA

za TRGOVINO USNJA
dobro izvežbanega, se išče
za takoj ali pozneje. Ponu-
dbe na upravo pod »Stalno«.

Kmetje — pozor!

Prostovoljno se proda cela
KMETIJA, njive, travniki,
gozdi, skupno 40 oralo v
hišo in vsemi gospodarskimi
poslopji, vse zidano in v
najboljšem stanju na Kup-
ljeniku št. 6, pošta Bohinjska
Bela. Podrobne informacije
se dobi na licu mesta.

Trgovski pomočnik
mlad, živahen in spreten,
specerjske, če mogoče tudi
železniške stroke, zmožen,
vsaj za silo nemščine vešč,
se sprejme v mestu. Ponu-
dbe je poslati na upravo pod
šifro: A. A. št. 233.

IOS. PODKRAJSEK

LJUBLJANA

JURČICEV TRG

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnih pletenin
modnega blaga ter perila,
potrebščin za šivilje — vse
po znižanih cenah. Pismena
naročila točno s
obratno pošto

PREMOG trboveljski,
libovski,
črnomaljski,
drva, inozemni koks, ogelje,
šleske bikete dobavlja
ILIRIJA Ljubljana
Kralja Petra trg. št. 220
Plačila tudi na obroke.

ISČEMO

zanesljivega in treznega
MOSKEGA — po možnosti
kovinarja, ki se razume do-
bro na bencin-motor. Mesto
je stalno, plača dobra, na-
stop takoj ali po dogovoru.
Ponudbe na »Publicitas« d.
d. Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 7, II. nadstropje,
pod šifro »Sigurno«. 272

Elektroteh. podjetje
A. ARHAR in drug. Spod.
šiška — Jernejeva c. št. 47.
Prevzema vsakovrst. elektr.
dela, gradnje manjših elek-
trarn in inštalacij ter vsakih
daljnovodov po najnižjih ce-
nah in točni postrežbi. —
Garancijal Garancijal

Franc Erjavec

»pri zlati lopati«
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
(prej Hammerschmidt)

priporoča svoje bogate za-
logo raznovrstne železnine
ter tudi prvovrstni dalma-
tinski »Portland cement« po
niski ceni.

GOSPODIČNA
vajena vsega gospodinjstva,
želi mesta gospodinjice. Pla-
ča postranska stvar. Ponu-
dbe na upravo »Slovenca«
pod šifro »Zanesljiv« 302.

MODNI SALON

Minka Karo

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

Priporočam se cenj. damam
v mestu in na deželi. —
Cene solidne — postrežba
točna! Obenem poučujem
gospodične, ki bi se učile
za domačo rabo, šivanje in
na željo tudi prikojevanje.
Več po dogovoru. 235

PROSTOR

ZA DELAVNICO

iščem v mestu, event. pri-
reditve, prezidava ali čišče-
nje na lastne stroške. Po-
nudbe na upravo pod šifro:
»SELITEV«. 310

Napredaj je LOVSKI PES,
istro-keltski brak. Ima ro-
dovnik. Ogleda se v Smed-
niku št. 19. 308

Pekovskega VAJENCA

sprejem. IVAN PRAVST,
KRANJ. 307

Specijelno emajliranje

dvokoles

v ognju

kakor tudi razne kovinaste
predmete, napisne table, po-
stelje, mize, stole itd. Izvr-
šujem vsa pleskarska, ličar-
ska, sobo- in črkoslikarska
dela po zelo ugodnih cenah.

Franc Bokal

Celovška cesta št. 65 -
Zgornja šiška, poleg mlince.

Samostojna

knjigovodkinja

z mnogolet. prakso, bilanč-
no priurjena dvostavnemu
ameriškemu sistemu, izvež-
bana v vseh pisarniških po-
slih (slov.-nemške korespon-
denca, strojepisja, blagajni-
štva), z lepo pisavo, vajena
natančnega poslovanja, želi
takoji PREMENITI SLUŽBO
Blagohotna vprašanja naslo-
viti na prof. C. Ljubljana,
Rimska cesta 7, pritličje
levo, vrata 1. 311

Dobro idoča ZAGA

s parno lokomobilno 40-50
konjskih moči, polnojavni-
nik 75 cm širok in cirkular,
napredaj po nizki ceni radi
družinskih razmer. Stroji se
tudi lahko prestavijo. Po-
nudbe pod naslovom:
»VALJČNI MLIN« Poljčane.

Šamot

OPEKO in MOKO (češko)
priporoča

F. HOČEVAR

Dunajska cesta 36, Ljubljana.

Oženjeni hlapec,

k govedi kot volar, se
sprejme pri Oskrbištvu
STRNISCE pri Ptuj. Pred-
nost imajo družine z več
delavci. 243

Lisičje KOŽE

in drugih divjačin kupuje
vedno D. ZDRAVIC —
trgovina usnja, LJUBLJANA,
Sv. Florijana ulica št. 9.

Sploš. kleparstvo

Ferdo Ferenz,

LJUBLJANA - Mirje 2,

izvrtuje vsa stavbna in ga-
lanterijska nova dela in po-
pravila strokovno in ceno.

POMOCNIKA

agilnega, mlajšo moč, ki je
verziran v mešani stroki, in

UCENCA

zdravega, krepkega, pošte-
nih staršev, sprejme takoj
P. KOREN preje ŠTERK —
trg. meš. blaga — Črnomelj.

DRVA

odpadke od par-
ketov dostavlja
po nizki ceni na dom parna
žaga V. SCAGNETTI — za
gorenjskim kolodvorom.

Sprejem priprosto,

zanesljivo DEKLICO

za svojo, nad 12 let. Pred-
nost imajo sirote. Izključene
tudi niso starejše osebe, ka-
terim je do mirnega, udob-
nega življenja. Dopise je po-
slati pod »Lepa prihodnost«
št. 299 na upravo lista.

Družabnik!

Kateri vsled starosti ali
dr. razmer onemogli trgovci
bi sprejeli agilnega in vest-
nega družabnika? Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod
šifro »Družabnik« št. 172

Trgovina

z mešanim blagom, na pro-
metnem kraju, se prevzame
takoj ali s 1. majem v na-
jem. Več v upravi pod 171.

Gonilna Jermena

v znani prvovrstni izdelavi
nudi najceneje CARL BU-
DISCHOVSKY & SOHNE,
Wien. — Zastopstvo in za-
loga za Slovenijo:

RUDOLF DERZAJ —

Ljubljana, Slomškova ul. 1.

Dvokolesa

se popoln. prenovirajo emaj-
lirajo z ognjem, poniklanje
in shranjijo preko zime v
oskrbo »Tribuna« F. B. L.,
Ljubljana, tovarna dvokoles
in otroških vozičkov, Kar-
lovska cesta št. 4. 8158

Vsaka gospodi-

nja si prihrani

čas in denar ako

za čiščenje par-

ketov uporablja

Jelko

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglašili v »Slovencu«.

Volivna pravica.

— Splošna, enaka in tajna volivna pra-
vica se mi zdi najbolj krivična upraviče-
nost, kar jih je na svetu, mi je dopovedo-
val Munla Bekir.

»Zakaj?« ga vprašam.

— Zakaj! — mi pravi — zato, ker še
zdavnaj niso vsi ljudje enaki. Ljudje
niso enaki ne po pokolenju, oziroma po
rojstvu, ne po velikosti, ne po majhnosti;
ne po dolgoti, ne po kratkosti; ne po vi-
sokosti, ne po nizkosti; ne po težkosti, ne
po lahkosti; ne po itd., itd., itd. Kdo bi
našel vse razločke, ki odznajajo človeka
od človeka.

— Kako naj pride bogatin do tega, da
bo imel prav tako volivno pravico kakor
revšč? Kako naj bo revež zadovoljen samo
z volivno pravico, ko nobene druge nima.

— Razloček je tudi med izobraženimi
ljudmi in med neizobraženimi, med visoko-
šolanimi in nešolanimi, med ljudmi s kla-
sično izobrazbo in med tistimi brez nje, —
da ne grem še dalje — med Srbi, Hrvati
in Slovenci, med pravoslavci, katoličani,
mohamedanci, judi in drugimi.

— Nadalje je volik razloček med ra-
dikalci, liberalci, »klerikalci« itd., med pri-
stajši parlamentarizma in pristaši absolu-
tizma in diktature, med monarhisti in re-
publikanci in spet itd., itd., itd.

— Kako naj ne bo jezen oženjen člo-
vek na neoženjenega, ki ima istotako vo-
livno pravico kakor on; kako se ne bi srdil
oče več otrok na človeka, ki nima nobe-
nega, oziroma na samca.

— Razlik je torej med državljani

ogromno, in vsi ti po tem in tem različni
državlani naj bi imeli enako volivno pra-
vico? To ne gre.

— Jaz bi to napravil drugače.

— Zelo primerna bi bila volivna pra-
vica na vago. — No, kaj se smeješ? —

Kdor več tehta, gotovo tudi več je in pla-
čuje s tem tudi več indirektnega davka.
Saj je znan pregovor: Človek je, kar je.
Zatorej bi bilo prav umestno, da bi imel
človek ali državljan — — —

»Človek ali državljan je menda pri-
bližno vseeno,« se usodim pripomniti.

— Ne! — mi odvrne Munla Bekir, —
pri nas to ni vseeno. V Jugoslaviji je sicer
biti težko eno kot drugo, vendar pa je laž-
je biti državljan nego človek, kajti prvo
pomeni mrtvo, drugo pa živo stvar, — — —

— prosim pa, da me pustiš izgovoriti, —
da bi imel človek ali državljan svojo vo-
livno pravico zvaganjo ali tehtano.

»Tega pa ne razumem prav.«

— Poslušaj! Recimo na šestdeset kil
imaš en glas, na osemdeset — dva, na
petindevetdeset — tri itd. Kolikor več
kdo tehta, toliko več glasov naj bi imel.

To bi bilo ne samo pravično, temveč tudi
umestno.

— Dalje bi se lahko delila pravica do
številca volivnih glasov tudi po meri, to je
po dolgoti telesa. Zakaj naj bi imel dolg
človek prav tako samo en glas, kakor kra-
tek? Ali je to pravica? Meriti bi se dali
tudi trebuh. Čim širši trebuh ima kdo,
tem več glasov imej.

— Prav pravično bi bilo, ako bi se vo-
livna pravica uredila po številu otrok, ozi-
roma (sem ušel naprej) po stanu: oženjen

ali neoženjen. Kdor ima več otrok, ta naj
ima tudi več glasov pri volitvah. Mislim, da
bi bilo to nad vse pravično. Kaj sem —
primer jaz, ki nisem oženjen, napram člo-
veku, ki ima deset otrok? Nič. Jaz sem
drvo, ki ne rodi sadu in ga je zato treba
posekati in vreči v ogenj, kakor govori
sveto pismo.

— Bogat človek več davka plačuje (se-
veda ne sorazmerno) nego reven, zakaj ne
bi imel tudi več glasov?

— Kakor vidiš se dajo napraviti po
razmerah in prilikah prav različni volivni
sistemi in redi.

— Lahko bi se pa napravilo tudi dru-
gače. Zakaj ne bi imel reven človek, ki ni-
ma posvetnih dobrin, vsaj prednosti pri
volitvah, Literati, umetniki itd. nimajo v
življenju nič dobrega, nameč takega do-
brega, ki bi se dalo stipati. Zato pa imajo
slavo in čast vsaj po smrti. Kako dobro bi
bilo, da bi ljudi, ki jih ne morejo drugače
nagraditi, osrečili s številom volivnih gla-
sov. Tudi to bi bilo odlikovanje poleg po-
deljevanja redov. V rajni Avstriji so ab-
solutistični vladarji bili večkrat v zadregi
za denar in so seveda sesali svoje premož-
ne podložnike. Stanovi niso hoteli dati, a
vsi srečni so bili plebejci, da so se mogli
izkazati s svojo bogatijo. Zato so prav radi
posojevali cesarjem. Ti jim pa seveda niso
nikoli vrnil posojila v denarju, temveč so
jim dajali plemstvo, za katero je bilo treba
plačati še takso.

— Kar se tega tiče smo v Jugoslaviji
mojstri. Kaj, ko bi tudi volivne glasove
prodajali za takse. Za toliko in toliko takse
bi dobil toliko in toliko glasov.

— A kakor vidim, sem zašel. Hotel
sem povedati, da kakor so poprej dajali
plemstvo za nagrado, bi zdaj dajali lahko
volivno pravico v isto svrhu.

— In kako bi se človek postavil: »Kaj
boš ti, ki imaš samo en voliven glas, jaz
pa imam štiri?« Ej, to bi bilo! In kak-
šna kupčija bi se lahko razvila. Sirote, ki
nima drugega kakor svoj glas, bi si vsaj ob
volitvah opomogla, kajti prodajanje glasov
bi moralo biti dovoljeno. Saj bi se le na
ta način dali ugnati vsi separatisti, defe-
tisti, protidržavni elementi, boljševiski itd.

— Kako srečen bi bil državni uradnik
z več glasovi! Da se nikomur ne zameri,
bi vrgel vsaki stranki svojo kroglico. Ni-
kogar bi se mu ne bilo treba bati.

— Najlepše, najboljši bi pa bilo, da
bi se napravili različni volivni zakoni in
redi. Eden bi bil napravljen na podlagi
splošne in enake volivne pravice, drugi po
meri in vagi, tretji na osnovi visokosti in
nizkosti, četrti majhnosti in velikosti, po-
livec, peti na podlagi števila mrtvega dav-
ka, šesti na podlagi živega davka (to je
otrok) itd.

Za vsake volitve bi pa volilna vlada
določila, po katerem volilnem redu se bo
volilo. Pravično bi sicer bilo, da bi se za
volilni

Zasebni učni zavod Ant. Rud. Legat v Mariboru

Novi tečaj za strojeписje, slovensko in nemško stenografijo, knjigovodstvo in arbohrvaščino (tudi posamezni pouk) začel dne 3. februarja 1925.

Vpisovanja in prospekti v specialni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami
Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7,
telefon 100. Nobene podružnice! Lastna specialna delavnica za popravila pisarniških strojev.

Gledališča, društveni odri itd.

V. Skrušny, dekoracijski slikar Narodnega gledališča v Ljubljani, sprejema naročila! Knafova ulica — slikarski atelje.

Zahvala.

Vsem, ki so ob bolezni in smrti naše dobre soproje in mamice

Marije Klemenčič
roj. Matek

pripomogli k olajšavi težkega udarca, se toplo zahvaljujemo.

Naša hvaležnost do milih tolažiteljev in sočustvenikov bo ostala trajna in srčno iskrena.

Kamnik, dne 17. januarja 1925.

ZALUJOČI OSTALI.

SVINJSKA ČREVA

najboljša kvaliteta, nudimo po 1.40 Din za meter, franko s poštno dostavo. Na poskušnjo pošljemo tudi vzorec od 5 kg. — Nadalje nudimo suha GOVEJA ČREVA, prima, po ceni 1.— Din za meter. — Kupujemo TELEČJE ŽELODCE in telečje MEHURJE po najbolj ugodnih dnevnih cenah.

»JUGOČREVA«, Zagreb, Petrova ulica 2 a.

V najširših intelektualnih krogih bo gotovo vzbudila SPLOŠNO POZORNOST ravno kar izšla knjiga

Dr. A. GOSAR:

„Socialna ekonomija“

8. strani 297 + XII. — Cena broš. 85 Din, vezana 95 Din. — Splošna knjižnica (znanstvena zbirka) zvezek V. — Naročila sprejema:

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marjina trg 8.

Agitirajte za naše časopise!

Prodajalna

Z MESANIM BLAGOM v industrijskem kraju, 3 ure od Ljubljane, sredi trga, s 3 letno zelo ugodno najemno pogodbo, se z lokalom, opravo in blagom ODDA pod zelo ugodnimi pogoji. — Zaloge približno 100.000 dinarjev se odda z jamstvom, event. proti plačilu v obrokih. — Ponudbe je nasloviti pod »PRODAJALNA št. 313« na upravo »Slovenca«.

Bačič d. d.

za centralno grijanje i zdravstvene uredjaje
ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA 64 a
TELEFON 25—66.

CENTRALNA KURJAVA

vseh sestavov. — Naprave za pripravo TOPLE VODE. — Moderna KOPALIŠČA in KOPELI. SUSILNICE za vse materialije. — PARNE KUHINJE. — PARNE PRALNICE. — Naprave za ČIŠČENJE in OMEHCANJE VODE. — HLA-DILNICE preizkušene sistema. — Naprave za RAZKUŽEVANJE. — DVIČALA vsake vrste. Naprave za PONOVO OHLAJEVANJE vode.

Pojasnila daje

ING. RUDOLF TREO — LJUBLJANA
Gospodarska cesta 12 — od 12 do pol 2 pop.

Pozor!
Samo 300 Din
franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, anežno-bela in desettelja trpežna. — Dobavlja se proti predplačilu ali pa po povzetju.

Cenik brezplačno. — Inserat priložiti. — Ako bi ne ugalalo, se vzeme radevolje nazaj.

Osram-Nitra

Izlog z bleščečim razsvetljenjem gubi privlačnost

Izkusnite Osram-Nitra-opal-žarnice.

opal
Z Osram-žarnicami k boljši svetlobi.

Ustanovljeno 1842.

Električni obrat.

Najstarejša pleskarska in črkoslikarska tvrdka v Sloveniji

prevzema pleskanje stavb, pohištva, centralnih peči, železnih konstrukcij itd. || Črkoslikarstvo na steklo, zid, platno, les, pločevino itd.

Brata Eberl nasl. Martinc, Černe & Comp., družba z o. z.
Ljubljana, Igriška ulica št. 6 (poleg dramskega gledališča).

Poizkusite enkrat s terpentinovim „Gazela“ milom

Vljudno naznanjam, da sem spričo obstoječe nujne potrebe osnoval

detajlno razpošiljalnico

la. angleškega kovaškega premoga in la. angleškega livarniškega in kurilnega koksa

svetovno znanih najboljših znamk Dobavljam ter razpošiljam navedene vrste v plombaranih vrečah po 50 kg na vse kraje, s čemur bo, upam, zelo ustrezno zlasti onim, ki ne rabijo vaških količin naenkrat. — Že dejstvo samo, da prejemam to blago od ene največjih angleških velevred, jamči v vsakem oziru za naravnost odlično kakovost, absolutno pristnost in nedosegljiv učinek navedenega blaga. Cene konkurenčno nizke, postrežba točna in solidna. — Kdor poiškusi enkrat, ostane stalen odjemalec. — Razen omenjenega imam na zalogi la. angleški premog znamke »New Castle« za domačo kurjavo v nadrobni prodaji od 40 kg dalje ter dobavljam tudi drva in oglje in seveda tudi vse domače premoge v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah.

Poizkusite — in prepričajte se! — Priporočamo se:

DOM. ČEBIN — trgovina s kurivom — Ljubljana

PISARNA: Wolfova ulica 1/II. — SKLADIŠČE: Metelkova 19 (za prostim tirom).

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljene in preizkušene s tovarniškimi jamstvom in montažo.

Sirovolini - Diesel - upojni plin - motori
BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladišče

Zahvala.

Ob priliki prerane smrti naše ljubljene hčerke in sestre

Viktorije Rebec

se čutimo dolžne, da izrečemo javno zahvalo vsem, ki so pokojnico tolažili v njeni dolgi bolezni in ji lajšali bolečine. Posebno se zahvaljujemo č. p. Angeliku za njegove tolažilne obiske, častiti duhovščini z Viča, vsem darovalkam cvetja in sploh vsem prijateljem in znancem za izraze sočustvanja in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsem naša najtoplejša zahvala!

ZALUJOČI OSTALI.

Priporočilo.

Vljudno naznanjam, da sem v ŠOLSKEM DREVO-REDU (nasproti delikatesni trgovini)

otvoril novo mesarijo

kjer bodem postrezal cenj. občinstvu vestno in po zmerni ceni. — Se prijazno priporočam

s spoštovanjem **Andrej Vrhove, mesar.**

Kroji (muštri)

za dame in gospode, preizkušeni, da pristoja brez preizkušnje. Zelo praktični za trgovce konfekcionarje. Z natančnim poukom — izdeluje iz trdega papirja in razpošilja od ministrstva za trgovino in industrijo koncesionirano

krojna šola

Ljubljana, Židovska ulica 5

Krojačem in šiviljam treba poslati samo mero.

„AUGOLATOR“

Inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabaviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR“ zdravi s najsigurnejšim uspehom vse bolezni sapnih organov, kakor: Prehlajenja, kašelj, oslovski kašelj, nabaha

goltančnice in bronhijalni katar, vrnite in p. jučne bolezni, vnetje pljučnih konic, posledece influence, astme itd. — Prednosti aparata: Razbija puje očiute in vodene tekočine. Ni v nikakoli zvezi s kurjavo, toraj ognja varen. Komodno more se uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacienti lahko podana mrazli zrak, ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presenetljiv učinek takoj po uporabi.

Zahtevajte brezplačnih prospektov. — Generalno zastop. za SHS **Jože Čebulj, agentura - komisija** Jesenice na Gorenjskem

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiral svoj auto-traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekti in referance daje **Jugo-hag**

Ljubljana i Telefon 500 Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.